

DITT och DATT

från min kateder och hårddisk

Pedagogiska tips

för lågstadiet

av

Birgitta Bäckström

Innehåll:

Läs-Leta-Lär med stavnings-sagor,

Minipaus, Lär med skratt, Lär med gåtor,

Ng-ljudet med Nisse och Greta, Skiljetecken, FN-dagen,

Musiktema, Sånglekar, Ramsor, Om mina visor,

Luciaspel, Lär med musik

Kopiering tillåten

INNEHÅLL:

S 3 -12 LÄS-LETA-LÄR stavningssagor

S 13-21 MINI-PAUS för avkoppling

S 22-28 MINI-SKRATT att dramatisera

S 29-30 NG-LJUDET med Nisse och Greta

S 31-36 LÄR MED GÅTOR för frågesport

S 37-38 FN-DAGEN en temadag

S 39-61 MUSIKTIPS sångsamling, barnkör, boktips, lätt engelska

S 62 FIXA-KORT pauspyssel

S 63 STAVNINGSVISOR för att minnas

S 64 SKILJETECKENRAMSOR för att lära

S 65-66 LUCIASPEL verser och sånger

S 67-70 MINA BARNVISOR lite bakgrund

S 71-75 SPECIALUNDERVISNING på mitt sätt

LÄS - LETA - LÄR med stavningssagor Av Birgitta Bäckström

Innehåll:

1. JUL MED GÖSTA OCH JULIA (J-LJUDET)
2. INGA OCH RAGNAR (NG-LJUDET)
3. ÄGGET PÅ MATTAN (KORT VOKAL)
4. SICKAN FÅR OVÄNTAT BESÖK (CK-ORD)
5. LOTTA ÄR BORTA (Å-LJUDET)
6. EMMA OCH EINAR (E/Ä-LJUDET)
7. KJELL ÅKER KÄLKE (TJ-LJUDET)
8. SJUTTIO-ÅRS-RESAN (SJ-LJUDET)

Förslag för användning

- Åtta korta berättelser med återkommande exempel på ord med likartad ljudstridig stavning.
- Använd berättelsen som introduktion, läst högt och bed barnen lyssna vilket ljud de hör ofta och som de tror att vi ska jobba med. Hur gamla är personerna i historien? Hur ser de ut? Kopiera och låt barnen leta ord, ringa in och skriva en ordlista. Måla bild till berättelsen. Hitta på egen saga med många av orden…
- Kan ev bearbetas för digital användning och ORDJAKT. Markera alla ord i kategorin som du hittar i texten. Samla poäng för antal hittade ord. Även upprepningar räknas liksom böjningsformer.
- Kan ev kompletteras med någon typ av arbetsövning.
- Texterna är lämpade för åk 2-4, spec.undervisning eller svenska som andraspråk.

JUL MED GÖSTA OCH JULIA (J-ljud)

Av Birgitta Bäckström

När julen kom reste Julia och Gösta över halva jordklotet för att komma till en djungel i Afrika. Där skulle de jaga lejon och titta på jaguarer.

-Det ska bli ljuvligt med värme, sa Julia. Gissa om jag ska jubla när vi kommer fram!

-Javisst, mitt hjärta sa Gösta med en gäspning. Vi ska se om vi har något att äta i korgen, jag börjar bli sugen.

Under en ljus tröja hittade han julknäcken som Julia lagt ner.

-Oj, oj, så gott det ska bli tänkte Gösta. Så åt han sig mätt på knäck och somnade i den mjuka flygplansfåtöljen.

Det ljusgrå jetplanet jagade fram genom rymden.

-Aj, aj, ojade sig Gösta som just vaknat ur sin djupa sömn. Nu hade han fått magknip av all knäck. Julia fick badda hans hjässa med kallt vatten och ge honom en ljungfärgad filt att svepa om magen.

Snart mådde han bättre igen.

-Jag är ingen vidare hjälte, sa Gösta.
Hoppas jag mår bättre i morgon när jag ska ut på jakt i Afrika.

Dagen därpå körde en gammal jeep med rangliga hjul genom djungeln. Gösta satt bredvid föraren och tittade ut. Han såg en hjord med vackra hjortar som betade på en bergssluttning.

Plötsligt körde jeepen ner i ett djupt hål. Julia som satt i baksätet gjorde ett hopp och fick lite hjärtklappning.

-Vilken gymnastik det här är, tänkte hon. Bara man inte får hjärnskakning också.

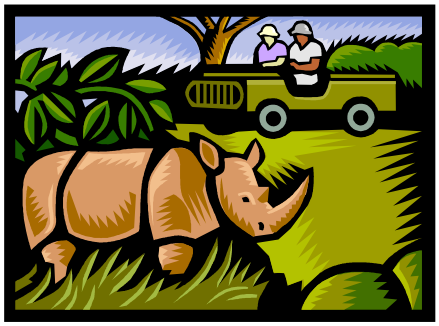
-Nu ska vi jaga djur, jublade Gösta.

Inte vanliga älgar eller getingar utan djur för djärva jägare från Sverige!!

-Men Gösta! Du har ju inget gevär, ropade Julia från baksätet i jeepen. Har du gömt det någonstans?

-Nej, mitt hjärta, svarade Gösta. Jag ska inte jaga lejon med gevär! Jag ska jaga lejon med min kamera! Jag är ingen djärv hjälte, det vet du ju. Jag vill gärna låta djuren leva och ge dem julefrid.

-Nu gjorde du mig jätteglad, ropade Julia för att överrösta ljudet från jeepen.
Vilket härligt jullov vi ska ha! Både vi och djuren i djungeln!

INGA OCH RAGNAR (Ng-ljud)

Av Birgitta Bäckström

-Det var länge sedan du var här, sa Inga när hon ringde till sin vän Ragnar. Du skulle behöva titta på min vagn. Den är så ranglig och vinglig och den vill bara välta när jag drar den.

-Inga, jag kommer som en raket, sa Ragnar. Jag springer så fort jag kan.

Ragnar bodde granne med Inga sedan länge. Många gånger hade han lagat hennes trasiga grejor. Varje gång blev han bjuden på kaffe och fick smaka hennes goda sockerringar och kringlor. Ingen bakar så goda kakor som Inga, tänkte Ragnar.

-Här kommer jag, sa Ragnar. Var har du vagnen? Kan du ge mig en tång och en bänk att sitta på, så ska det här snart vara fixat.

-Ragnar, vilken tur att du finns, sa Inga. Vagnen behövs när jag ska köra bort alla tunga löv. Det är mängder som ligger i dungen bakom huset.

-Det är allt bra tungt för dig att dra en sådan vagn, sa Ragnar. Än så länge är du ju ung och stark, men hur ska det gå sedan?

Inga blev lite blyg och röd om kinderna. Ragnar var så snäll och lugn och trygg. Inga längtade ibland efter att han skulle ge henne en ring. Hon hade minsann pengar på banken och var fortfarande ganska ung. Ängslig var hon inte heller. Han skulle nog trivas i hennes lugna hus bland hennes många blommor. Tänk så trevligt de kunde ha det tillsammans i många långa år.

Inga kokade kaffe och tog fram sina nybakade kringlor ur ugnen. Hon hörde Ragnar sjunga en sång där han satt på bänken. Hon blinkade mot honom och vinkade vänligt med handen.

-Nu kommer jag med kaffet, sa Inga. Vi sitter väl i trädgårdsgungan? Det ser inte ut att bli något regn.

-Nej, sa Ragnar. Här blir inget regn. Här ska solen lysa både ute och inne.

Om du vill flyttar jag hit till din stuga och lagar dina vagnar och hinkar och många andra ting. Vill du det, Inga?

Det dröjde inte länge förrän man kunde höra bröllopsklockorna ringa. Inga var klädd i en lång vit klänning och Ragnar trädde en blänkande vacker ring på hennes finger. Ding-dång sjöng klockorna i tornet.

ÄGGET PÅ MATTAN (Kort vokal)

Av Birgitta Bäckström

-Hoppsan! Nu tappade jag ägget på mattan, sa Lotta. Hon fyllde år idag och skulle snart få främmande. Det var Anna och Britta som ville komma till henne efter jobbet och dricka kaffe. Lottas kaka skulle snart bli klar.

-Misse! Kan du komma och slicka upp ägget åt matte? sa Lotta till sin lilla katt.

Misse hoppade ner från soffan och tassade fram till ägget på mattan. Lotta tog snabbt bort allt äggskal och Misse satte igång att slicka. Hon slickade och slickade tills allt var uppätet. Nu var hon både mätt och trött. Lotta skrattade gott åt den lilla katten.

-Tack ska du ha! Vilken tur att du finns, sa Lotta. Vet du att ägg är nyttigt för din päls? Du kommer att bli mycket vacker och alla vill klappa din mjuka rygg.

Nu skulle Lotta ta ett nytt ägg till sin kaka. Hon öppnade kylskåpet. Hon blev alldeles paff för det fanns inte ett enda ägg kvar på hyllan.

-Titta! Vad var det jag trodde! Alla ägg är uppätna. Vad ska jag nu hitta på? Det blir inte gott utan ägg i kakan, sa Lotta. Jag hinner knacka på hos min snälla granne Lilly och be att få låna ett ägg.

Vilken tur att Lilly var hemma. Hon satt och sydde på ett lapptäcke när Lotta knackade på. Lotta fick låna ägget och tackade så mycket. Hon frågade om Lilly ville komma på kaffekalaset också. Ja, det ville Lilly så klart. Hon gillade både kaffe och sällskap.

En timme senare satt fyra vänner och tuggade nygräddad kaka i finrummet hos Lotta. Misse låg i soffan och spann. Hon var mätt och trött. Hon lyssnade slött på vännernas skratt och klirret från kaffekopparna. Hon mådde mycket gott. Klockan på väggen tickade. Tiden gick.

SICKAN FÅR OVÄNTAT BESÖK (ck-ord)

Av Birgitta Bäckström

Hon vaknade med ett ryck! Täcket hade ramlat ner på golvet. Hon frös och tyckte det kändes ovanligt kallt i rummet. Plötsligt märkte hon också att gardinerna fladdrade. Fönstret stod på glänt och en av blomkrukorna vickade längst ute på kanten av fönsterbrädan. Sickan blev med ens klarvaken. Hon tittade på klockan. Snart dags att kliva upp. Solen sken redan vackert över hustaken. Hon stack fötterna i sina tofflor och gick och stängde fönstret.

-Konstigt, tänkte hon. Hur kunde jag glömma att stänga igår? Eller glömde jag inte det? Hon gick ut i köket. Vad fick hon se? Där vid bordet satt en liten flicka med långt, lockigt hår. I knät hade hon en docka.

-Vackert väder i dag, sa flickan. Tack för glassen, förresten. Jag hittade den i frysfacket.

-Vem är du och vad gör du här? sa Sickan.

-Jag heter Viktoria men jag kallas Vickan, sa flickan. Hur jag har hamnat här, vet jag inte. Men jag brukar gå i sömnen och då kan vad som helst hända. En gång gick jag till mormors hus mitt i natten. Hon tyckte att det var lite konstigt att jag dök upp. Men hon blev samtidigt lycklig över att få lite sällskap.

-Tycker inte din mamma och pappa att det är förskräckligt att du bara försvinner så där? undrade Sickan. Jag skulle vara mycket orolig om du var min flicka.

- Min pappa Micke brukar alltid skicka ut Mack att söka efter mig. Mack, kom fram och hälsa fint nu! sa Viktoria.

Sickan blev förskräckt när en stor hund sakta kom fram under bordet. -Vad är detta? sa Sickan. Hur i all världen har ni två kommit in i mitt kök?

-Vi klättrade bara in genom ditt fönster. Du hade nog glömt att stänga det igår kväll.

Mack slickade Sickans hand. Hon tyckte hunden verkade trevlig och klok. Hon öppnade en skåplucka och tog fram en skål.

-Drick lite, sa Sickan och ställde skålen med vatten framför Mack. Flickan tog sin jacka och sin docka, tackade för besöket och gick ut genom dörren. Mack svansade efter i långsam takt.

-Du vet väl om att du snarkar förskräckligt, sa Viktoria innan hon stack.....

LOTTA ÄR BORTA (Å-ljud)

Av Birgitta Bäckström

Det var kvällen före julafton. Tomten och alla tomtenissarna jobbade in i det sista för att få alla paket klara. De stoppade de färdiga paketen i olika säckar.

Så knöt de ihop säckarna med vackra snören med en tofs i varje ända. Klockan tolv var allting klart. Då kröp de små nissarna i säng uppe på loftet och somnade bums. Men tomtefar hade lovat sin fru att plocka bort allt skräp och sopa golvet rent och fint. När allt var i ordning skulle han också gå och sova.

Då kom han plötsligt att tänka på Lotta. Det var tomtefamiljens lilla katt. Lotta var borta! Hon brukade alltid sova i sin korg framför brasan. Där hade hon sin sovplats på en blå kudde. Lotta låg inte där! Hon var borta! Inte på hela kvällen hade tomtefar sett henne. Han hade haft så bråttom med allt jobb som skulle göras. Lotta hade nog inte fått mat heller, kom han att tänka på.

Han hade ju lovat tomtemor att hålla reda på Lotta och ordna allt så bra.

Lova att du kollar våra små nissar och vår lilla katt, hade hon sagt. Sedan åkte hon med tåget till sin syster och svåger i Trollhättan. Hon skulle bara vara borta i två dagar. Det skulle säkert gå bra, trodde tomtefar. Men nu var alltså Lotta borta

- Måtte det inte ha hänt Lotta något, tänkte tomtefar.

Så började han leta. Han lockade på Lotta, han ropade och hojtade. Han sökte i varje vrå och bland lådor och säckar. Han plockade bort kuddarna i soffan och tittade bakom byrån. Han började nästan gråta. Var fanns Lotta? Tomtemor skulle aldrig förlåta honom om katten var borta!

Tomtefar såg på klockan. Oj, oj! Den var redan två!! Han orkade snart inte leta mer. Då hörde han plötsligt något. Från en av säckarna på golvet kom ett svagt ljud. Tomtefar hoppades att han hört rätt. Jo, det var Lotta! Hon hade krupit in i ett paket med sockor och där låg hon varmt och gott med papper och snören omkring sig.

Tomtefar kramade Lotta och gav henne en skål med grädde. Så småningom somnade han i soffan med katten i famnen. Där låg de nu båda två och mådde gott medan morgonljuset började komma vid horisonten.

Det skulle nog bli en fin julafton i år också!

EMMA OCH EINAR (e/ä-ord)

Av Birgitta Bäckström

Äntligen kom bilen sakta krypande över berget. Den väsnades hemskt och spred en svart rök längs vägkanten. Emma såg att Einar satt bakom ratten.

-Oj, vad jag har väntat och väntat! Vi ska ju ha gäster klockan fem, har du glömt det? Emma var riktigt vresig och upphetsad.

Einar klev ur bilen. Han var trött och smutsig om både ansikte och händer.

-Lilla Emma! Du anar inte vad jag har varit med om! Det är ett rent underverk att jag är hemma! suckade Einar.

- Kom in nu snälla du och ta en kopp kaffe och berätta vad som hänt, sa Emma.

Snart satt Einar nytvättad och ren vid bordet i köket. Emma hade brett flera läckra smörgåsar till honom. Nu var hon beredd att lyssna på hans berättelse.

-Först sprang en älg över vägen i svängen efter bron, berättade Einar. Jag tvärbromsade och bilen ställde sig på tvären rakt över diket. Älgen vände tvärt och försvann in i skogen. Jag blev ganska förskräckt. Här kunde mitt liv ha fått ett häftigt slut. Just då kom Sven från Västertorp på sin gamla vespa. Han hade varit och hämtat ägg hos Svenssons i Mellangården. Han vände och hjälpte mig att ställa bilen rätt igen.

-Det var en verklig vän, sa Emma. Vad hände sen?

-Jo, plötsligt välte Svens vespa och alla äggen föll i backen. Han samlade ihop det som gick att använda och hällde resten i diket. Jag tyckte det var hemskt men Sven bara skrattade och sa att nu skulle nog gräset växa bra. Sen försvann Sven hemåt och jag vred om tändningsnyckeln och skulle åka igen. Då började det osa bränt. Jag slet fram min eldsläckare och rusade ut, berättade Einar.

En ledning hade fattat eld under motorhuven och jag skyndade mig att släcka. Sen ville inte motorn starta igen. Jag rullade nerför backen till Elofssons verkstad. Vilken tur att det var så nära! Där har jag väntat hela eftermiddagen tills bilen äntligen var hel igen.

-Tänk så mycket som kan hända när oturen väntar bakom svängen, suckade Emma. Jag är så glad att du är hemma igen!

-Men älskade Emma! Maten jag skulle hämta.....stönade Einar.

-Tänk inte på det! Det bästa är att du är hel, käre Einar! Vi bjuder våra gäster på läckra plättar med grädde och sylt i stället. Vem har sagt att det inte duger till fest?

KJELL ÅKER KÄLKE (Tj-ljud)

Av Birgitta Bäckström

Kälken for med full fart ner mot kyrkan. Kjell tjöt av glädje. Snön låg som ett tjockt täcke i backen. Överst hade det bildats en hård skare som det gick bra att åka på. Farten blev väldigt hög. Kjell tittade bort mot den röda bondgården där Olsson just körde fram sin stora släde. Vintervädret var tjusigt på alla sätt. Lagom kallt, solsken och blå himmel. Kjell susade ner för den långa backen. Vilken känsla!

Plötsligt tog den fina kälkåkningen slut. Det gick så snabbt att Kjell inte fattade vad som hänt. Han hade kört ner i en stor grop i skaren. Kälken tvärstannade och Kjell kastades av. Han for upp i luften och landade med huvudet före flera meter längre ner i backen. Där blev han liggande helt stilla på den vita skaren.

Vid fönstret hemma i bondgården satt fru Olsson och tittade ut. Hon njöt av den vackra vinterdagen. I kärven vid stugknuten trängdes alla småfåglarna och från ladugården hördes tjurens bölande. Fru Olsson hade det varmt och gott där hon satt och kelade med sin lilla katt.

Plötsligt såg hon en pojke som kom susande på sin kälke i backen. Han kastades av och gjorde en lång luftfärd innan han till slut blev liggande.

Fru Olsson svepte kjolen kring benen och rusade ut. Hon tjöt det värsta hon kunde för att Olsson skulle höra henne. Han kom rusande. Säkert trodde han att gården brann eller att de fått besök av tjuvar.

När han fått veta vad som hänt sprang han tillbaka till hästen och släden, kastade sig upp i släden och körde snabbt mot backen där Kjell låg. Försiktigt lyfte han upp den lille pojken och tog honom i sin famn. Han kände genast igen Kjell, som var son till familjen i granngården.

Olsson svepte den tjocka skinnfällen om pojken och smackade åt hästen som hette Trogen. Långsamt lunkade Trogen uppför den smala vägen till Kjells hem. Olsson knackade på dörren och blev genast insläppt.

Efteråt mindes Kjell inte vad som hänt. Mamma hade ringt efter doktorn som sa att Kjell fått en kraftig hjärnskakning. Nu vilade han i det varma köket medan pappa hämtade hem kälken. Mamma bara tjatade om hur glad hon var att han ändå hade klarat sig så bra.

Till farbror Olsson skulle de köpa en fin kikare!

SJUTTIOÅRSRESAN (Sj-ljud)

Av Birgitta Bäckström

-Skynda dig! Skeppet ska snart segla iväg. Nu har du haft sjutton minuter på dig att bli klar! ropade herr Sköld.

-Ja, jag kommer! svarade fru Sköld. Jag måste bara sätta på mig min fina brosch. Vilken skjorta har du på dig? Du tog väl inte den fula skära skjortan som du köpte i Skärhamn i somras? Du vet att jag avskyr den färgen.

-Ta på dig sköna skor, det kan bli sjögång och svårt att gå på däck. Jag tar med min skärmmössa i bagaget. Om solen skiner kan den vara skön att ha, sa herr Sköld.

-Tror du att fru Sjögren sköter alla våra blommor medan vi är borta? Frågade fru Sköld. Det står sju krukor i duschrummet. Hoppas hon ser dem också.

- Sjutton också! Nu måste du ta fram symaskinen! Mina byxor sprack! Jag kanske ska ta shorts i stället? undrade herr Sköld.

-Om du sköljer några äpplen och lägger ner några brödskivor och chokladkakor i matsäcken, så ska jag skynda mig att laga byxorna. Usch, vad det här blir stressigt! Det ska verkligen bli skönt med lite vila sedan, sa fru Sköld.

- Nu har vår taxi kommit! sa herr Sköld. Jag ser att chauffören står och klappar Sjögrens fina schäfer.

-Skönt! Nu är byxorna klara, pustade fru Sköld. Skynda dig och ta på dem nu. Har du låst cykelskjulet? Var har jag lagt min sjal?

-Tänk! Den sjätte blir jag sjuttio år! Alla sjungande sjömän på skeppet, här kommer vi! Nu min sköna dam väntar en skön resa till Shanghai! jublade herr Sköld.

MINI-PAUS

Gamla och nya tips för avkoppling i skolarbetet sammanställda av Birgitta Bäckström

Alla har vi ett behov att röra på oss, det gäller såväl barn som vuxna. Särskilt viktigt är det att de minsta barnen i skolan får utlopp för sitt rörelsebehov. Att sitta stilla långa stunder och arbeta med olika ämnen i skolan, kan för de flesta barn kännas ansträngande.

Tänk bara på hur du själv som vuxen kan uppleva en dag med föreläsningar och stillasittande långa stunder i sträck. Nog uppskattar du då att få en paus för att sträcka på benen, få lite frisk luft och kanske en kopp kaffe.

Som lärare gäller det att vara lyhörd för barnens behov. Du märker när det blir oroligt, när arbetslusten avtar och störningsmomenten i klassrummet ökar.

Då är det dags för en MINI-paus!

De elever som får chans till avkoppling en stund, arbetar mer koncentrerat sedan. Dessutom ökar förmågan till inlärning om barnen får röra på sig emellanåt. Och nog blir det roligare också!

Till de här enkla övningarna behövs ibland musik på CD eller instrument, men ofta behövs ingenting annat än egna händer och fötter! De flesta övningarna har jag själv använt i många år på lågstadiet, men också i barnkörer och vissa övningar även på mellanstadiet.

Lekar i ring (med eller utan musik)

1.Namn-lek
Alla sitter i ring på golvet. Någon rullar en boll till en kamrat och säger samtidigt: -Jag heter (ex) Olle. Vad heter du? Bollen rullas vidare i ringen. Kan utökas till: -Jag heter Olle och jag gillar (en maträtt, ett TV-program, en färg, ett djur etc nämns) -Vad heter du? Kamraten svarar förstås: -Jag heter ...Karin och jag gillar...glass.....o.s.v.

2.Signalen
Alla barnen står i ring, blundar och håller varandra i händerna. En elev eller läraren skickar en "signal" = en handtryckning i höger eller vänster hand. "Signalen" skickas vidare i ringen och kommer till slut tillbaka till upphovsmannen, som då talar om att "signalen" kommit fram.

3.Ballongen
Barnen i ring, handfattning. Blåser upp ballongen, som sakta växer för varje "pust". Så kommer ett "bi" (ett barn), surrar runt ballongen och sticker ett finger i ryggen på ett av barnen. Ballongen spricker med en knall och alla faller till golvet. Upprepas flera gånger.

4.Grimaser
Stå i ring. Ge bort en grimas till kamraten bredvid. Kamraten härmar först grimasen och ger sedan bort en ny grimas till nästa kompis i ringen o.s.v.

5.Regnleken
Stå i ring. Härma regn som ökar, vind, åska o.s.v. Läraren i mitten instruerar.
a) det droppar (fingertopparna slås mot varandra)
b) regnet ökar (klappa händerna)
c) vinden viner (blåsljud)
d) åskan går (stampa)
e) regnet avtar (sluta klappa)
f) regnet droppar sakta, blåsten slutar (fingertopparna mot varandra)
g) TYST

6.Trollpinnen
Stå i ring. Skicka runt en pinne. Hitta på vad pinnen föreställer, en glass, en kam, en ridpiska, ett metspö o.s.v. Alla får gissa. Pinnen skickas vidare i ringen.

7.Påsflyttar-trall
Alla sitter på knä i ring med en ärt-påse (kloss, sko el. annat...) framför sig. Flytta påsen ett steg i taget - åt samma håll runt i ringen - medan en rytmisk sång trallas.

8.Ljud-ring
Gå runt i ring till takt av piano, trumma eller tamburin. Vid pianots ljusa toner-högt på tå, mörka toner-kryp ihop, gå tungt. Trum-och tamburinljud kan varieras genom att man slår i centrum resp. på träkanten.

9.Glasbrickan
Barnen sitter i ring. På en "bricka" står moster Augustas dyra och fina kristall-glas. Skicka runt brickan försiktigt, så att alla får titta. Inte ett ljud får höras. Brickan = en tamburin!
Sist ”tappar” fröken alla glas och skrämmer barnen till skratt....Leken är bara rolig en gång.

10.Skallerormen
Se leken ovan. Nu ligger det en skallerorm på brickan! Låt alla i ringen få se - och nu ska det skramla hela tiden!

11.Hattleken
Barnen står i ring bakom varandra. Ett barn har en hatt på huvudet. När musiken startar (band, piano eller trumma) ska han/hon snabbt sätta hatten på den som står framför o.s.v. Den som har hatten på, när musiken plötsligt slutar, får gå åt sidan, ta ett rytminstrument eller klappa med i takten när musiken startar igen. Fortsätt tills 5-6 barn är kvar.

12.Ole dole doff
Barnen står i ring. Ett barn el. läraren i mitten. Alla sjunger Ole dole doff, den i mitten klappar takten i utsträckta händer. Den som "åker ut" efter ordet PUFF, får nu stå i mitten, medan förre mittenmannen tar ett instrument och "kompar" till sången.
Ringen minskar, "Orkestern" växer....

13.Rytm-ring
Barnen står i ring. En elev klappar en rytm, som ska vandra vidare runt i ringen. Fick du tillbaka rätt rytm? Använd ett instrument (trumma, tamburin, pinnar...) som vandrar runt i samma rytm som förste man bestämmer.

14.Indianerna
Alla dansar runt i krigsdans med högt uppdragna knän, på tå, åt samma håll i ringen. På signal samlas alla sittande runt lägerelden. Upp igen, dansa åt andra hållet o.s.v. Bra visa att sjunga till är Mojje Mockasin (Smått & gott, O.Widestrand). Eller ha bara trumrytm till dansen.

Lekar parvis

15.Spegelbild
Parvis, vända mot varandra. Den ena eleven härmar den andras rörelser precis som i en spegel. Kan med fördel göras till musik. Byt efter en stund.

16.Grimas-kamp
Arbeta parvis. Försök att få den andra att börja skratta, genom att göra tokiga grimaser. Turas om. Gör nya parbildningar efter en stund.

17.Blindövning
Arbeta parvis. Den ena leder den andra, som blundar. Kolla att alla hinder är undanröjda på golvet. Lägg evt. ut en mjuk dyna här och där, som får föreställa kullar. Byt ledare efter en stund. Använd inte bindel! Blunda bara, så att den som är ängslig kan tjuvkika!

18.Leda-följa
Stå parvis mot varandra med båda händernas fingertoppar mot kamratens. En är ledare och den andre ska följa med i alla rörelser utan att tappa fingerkontakten. Byt ledare efter en stund.

19.Tvärtom
Stå parvis mitt emot varandra. En är ledare och går rörelser. Den andre gör precis tvärtom, som om spegeln är olydig...

20.Rygg mot rygg
Parvis, rygg mot rygg med armarna krokade i varandra.
Försök att långsamt sitta ner och sedan resa upp igen utan att tappa balansen.

21.Skuggan
Gå bakom en kamrat och härma allt han/hon gör - som en skugga. Byt efter en stund.

22.Låtsas-boll
Stå parvis en bit från varandra med ögonkontakt. Låtsas kasta, studsa eller rulla en stor boll till varandra.
Gör rörelser som om bollen finns på riktigt.

Fria lekar till musik

23.Sprattelgubbar
Hoppa, studsa, sprattla i takt till musik från piano eller band. När musiken stannar är alla förstenade. Upprepas många gånger.

24.Statyer (Sport)
Hoppa och skutta till musik som i övningen ovan. När musiken stannar ska alla bli statyer som ser ut att utöva någon idrottsgren. Hjälps åt att gissa vad barnen föreställer. Upprepa flera gånger.

25.Statyer (Känslor)
Hoppa och skutta till musik som i övningen ovan. När musiken stannar har man bestämt att alla ska visa samma känsla med kroppen. Det kan vara glada statyer, ledsna, arga, trötta o.s.v. Upprepa flera gånger.

26.Följa John
Barnen går i lång rad i takt till musik. Ledaren, "John" gör olika rörelser som barnen härmar. När musiken stannar, får "John" ställa sig sist och ett nytt barn blir ledare.

27.Björnar-fåglar
I ett hörn av klassrummet har björnarna sitt bo, i ett annat hörn bor fåglarna. Spela mörka resp ljusa toner på piano, klangspel el.dyl. Mörka toner - björnarna lunkar ut i skogen, ljusa toner - fåglarna flaxar runt. De återvänder till sitt bo, så snart deras musik slutar. Som avslutning kan alla djur vara ute samtidigt - både ljusa och mörka toner på pianot spelas.

28.Troll-älvor
Alla barn rör sig samtidigt i salen. Ljusa toner - älvor, lätt och högt på tå. Mörka toner - troll, tungt lunkande. Stanna musiken och lek förstenade ibland.

29.Framåt-bakåt
Gå omkring i salen i takt till musik eller trumma. På signal eller kort paus i musiken - gå baklänges. Undvik att krocka genom att titta över axeln. Ny signal - framåt igen o.s.v.

30.Grupp-lek
Gå runt i takt till musik eller trumma. Läraren ropar t.ex. FEM och snabbt ska då barnen bilda grupper med fem i varje. Upprepa leken snabbt med olika gruppstorlekar. Var med själv, för att "rädda" gruppstorleken där det behövs.

31.Balans
Hoppa och skutta till musik eller trumma. När musiken stannar ska alla stanna på ett ben och hålla balansen tills musiken startar igen.

32."Doppa kroppen"
Hoppa och skutta till musik eller trumma. När musiken stannar säger läraren ett tal mellan ett och sju. Så många kroppsdelar får nudda golvet! Snabbt upp igen och skutta vidare.

33.Bollar
Studsa som små eller stora bollar till musik eller trumma.

34.Visa känslor
Gå runt i salen till musik eller trumma. Visa hur det känns att gå på vassa stenar, varm sand, en smal bräda, i djup snö o.s.v. Visa hur man går när man är ledsen, arg, trött, glad o.s.v.

35.Lövet
Ett pling på en triangel eller en cymbal. Så länge ljudet hörs, virvlar lövet i luften och faller sedan till marken. Ligg och vila, upp igen och gör om. Låt barnen "plinga".

36.Gör musik
Använd händer, fötter, tungan, munnen och skapa egna ljud. Du kan knacka, stampa, klappa, smacka o.s.v. till rytmisk musik på band eller piano.

Fria fantasilekar

37.Jätten och älvan
Alla barn skuttar omkring fritt till musik eller till ”Tummen upp” eller annan lekvisa. Fortare och fortare tills en trumma talar om att alla blivit förstenade av jätten. Ligg och vila tills den lilla älvan kommer och löser förtrollningen med några toner på en triangel. (Mörka och ljusa toner på pianot går också bra.)

38.Snögubben
Vårsolen värmer och snögubben smälter sakta, sakta och blir till en våt pöl på marken. Visa med kroppen, evt. till musik.

39.Blomman
Det lilla fröet växer sakta upp till en stor växt, som blommar, sträcker sig mot solen, vaggar i vinden och sakta vissnar ner och sjunker mot marken igen. Kan gärna göras till musik.

40.Degen jäser
Alla ligger på golvet, sätt = degen. Degen börjar sakta jäsa (barnen reser sig långsamt) och när alla står upp sticker någon hål i degen med ett: PUFF och degen faller ihop igen. Kan illustreras med mörka och ljusa toner på pianot.

41.Brasan
Alla ligger tätt ihop på golvet = brasan. Brasan stiger och faller, lågorna är höga och låga. Ett barn är brandbil som kommer och släcker elden. Lågorna falnar sakta och strax är allt stilla.

42.Astronauter
Vi har landat på månen, som saknar tyngdkraft. Alla rör sig runt i salen långsamt och avslappnat med tröga, yviga rörelser. Bra om man kan ha lämplig musik till, ex. Ralph Lundstens elektroniska musik.

43.Chaplin
Gå runt i salen som Charlie Chaplin, med små, snabba steg, tårna utåt, sväng med "käppen" och lyft på "hatten". Gå utan att krocka!

44.Låtsas-boll
Ta fram "låtsas-bollen", stor eller liten. Kasta,
fånga, studsa, sparka, mot väggen, mot taket, till en kompis...Låt hela kroppen arbeta!

45.Hoppa rep
Ta fram "låtsas-repet" och hoppa högt, lågt, framåt, bakåt, i kors, i par som med ett riktigt rep. Gärna taktfast musik till.

46.Knuten
Alla samlas till en stor grupp, blundar och fattar två händer bland barnen i gruppen. När alla hittat två händer att hålla i, får man titta igen. Nu börjar problemet med att knyta upp knuten utan att tappa taget. Till slut kanske man har lyckats bilda en ring av alla i gruppen.

47.Spiralen
Stå i ett långt led. Linda ihop ledet mot förste man i mitten, alla följer efter tills spiralen är klar. Då kryper förste man ut, mellan de andra och ledet följer efter, alla hand i hand.

48.Kattor och hundar
Alla står fritt i klassrummet och blundar. Några härmar kattor, andra härmar hundar. Sök upp alla kompisar av din egen sort och bilda en grupp - hela tiden utan att titta.

49.Kräftan
Gå dubbelvikt, kika mellan benen och gå baklänges. Jobbigt - men sätter fart på cirkulationen!

50.Ormen
En elev är ormens huvud, alla de andra följer efter. "Huvudet" bestämmer om ormen ska stampa, hoppa, smyga o.s.v. Alla håller varandra på axlarna.

51.Hästarna
Galoppera som hästar i hagen. Ställ ut väskor som "hinder" eller låtsas hoppa över. Gärna musik till. När musiken stannar, vänder hästarna och galopperar åt andra hållet. Stanna ibland och skrapa med hovarna.

52.Andetag
Ligg på golvet och vila. Räkna andetagen under en minut. Upp och hoppa i någon lek, ligg igen och räkna andetagen en gång till.

53.Klappa takten
Namn på barn i klassen, maträtter, bilmärken, idoler, allt går att klappa takten till. Dela barnen i två eller tre grupper, försök att klappa olika namn på samma gång. Välj då gärna namn med olika antal stavelser i de olika grupperna, så blir effekten roligare.

54.Ramsor
Gå, lunka eller klappa takten till olika ramsor, gärna med pinnar eller rytm-instrument i händerna.

55.Danslekar
Det finns mängder av enkla danslekar som på en kort stund kan ge barnen nödvändig avkoppling. (Ex Hej tummen upp, En bonde i vår by, Dansa i en ring, Flickorna många, Små fåglarna i skogen m.fl.,m.fl.)

56.Lekvisor
Mängder av lekvisor med rörelser ger också den avkoppling som barnen behöver efter en stunds stillasittande.

Lekar med rytminstrument

57.Härma
Läraren eller en elev slår en rytm på en tamburin, trumma eller med händerna. Alla lyssnar och härmar med hand-klappning. Upprepas flera gånger. Försök att härma takten med gångsteg också.

58.Pinnar
Musik på band eller piano. Barnen går runt i takt till musiken och slår med en pinne takten mot bänkar, bord, stolar, skåp o.s.v.

59.Gömma nyckel
En elev går ut. Övriga gömmer en nyckel eller annat föremål i klassrummet. Hjälp den som letar att hitta föremålet genom att spela starkare på rytminstrument (eller sjunga) ju närmare han/hon kommer gömstället.

60.Orkestern
Alla elever har rytminstrument i olika grupper. Ett barn är "dirigent" och visar vilken grupp som får spela. Ibland spelar alla samtidigt. Glad inspelad musik till. Låt flera barn få pröva att dirigera.

61.Orkester med paus
Alla barn har instrument. Spela till inspelad musik, gärna marsch, men dämpa ljudet en stund och försök att fortsätta att hålla takten. Höj musiken igen och kolla hur det gick!

62.Lyssna
Alla blundar samtidigt som någon rör sig i salen och går ett svagt ljud med t.ex. en triangel. Alla pekar ut var i salen han/hon befinner sig. Byt "smygare" flera gånger.

63.Lyssna igen
Alla blundar. Någon gör ett ljud: pappersprassel, nycklar, stänger dörr o.s.v. Vad hörde ni?

64.Namnlek
Alla går runt i takt till trumma. När trumman tystnar, frågar läraren: Var är Anna? Alla pekar på Anna och så går leken vidare tills alla i gruppen kan varandras namn.

65. Körkort/Instrumentledning
Barnen står på led och lyssnar.
Tre-fyra barn med olika instrument står bakom ledet och ”talar om” hur man ska gå, t.ex. triangel-framåt, pinnar-bakåt, trumma-stå stilla, maracas-sitt på huk. Den som gör fel, får gå åt sidan och titta på.

NÅGRA RÖRELSEÖVNINGAR, trygghetsövningar, av Sherborne-typ, som också kan användas som pausövningar i skolarbetet i klassrummet, beroende på utrymmet.

- Kryp ihop, bli så liten du kan / så bred / så lång...
- Du är ett paket med hårda snören - låt någon försöka knyta upp. (Parlek)
- Du är ett paket med lösa snören - lätt att knyta upp! (Parlek)
- Vandra runt sittande på rumpan, ta ögonkontakt med alla du möter.
- Snigeln ligger i sitt trygga bo - ger sig ut på upptäcktsfärd på golvet - kryper tillbaka in i boet. (Parlek, en är boet, en är snigeln) (Tillitsövning)
- Bygg en bro av många barn tätt stående på alla fyra. Ett barn lägger sig på bron, som sakta vaggar den liggande. (Trygghetsövning)
- Rygg mot rygg, sittande på golvet. Pressa försiktigt. Känn kraften, närheten. (Parövning)
- Diagonalövning höger hand - vänster fot når varandra bakom ryggen. Växla.
- Diagonalövning höger armbåge mot vänster knä. Växla.
- Rulla liggande över golvet, undvik att krocka med andra barn eller möbler...

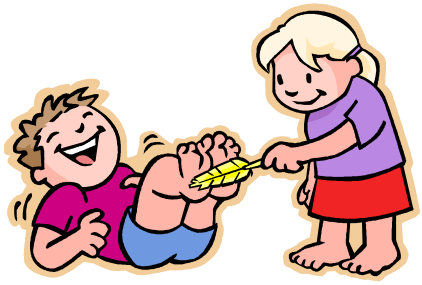
Veronica Sherborne, lektor i specialundervisning i Bristol, England, har beskrivit olika program för att bygga upp små barns kroppsmedvetenhet, rörelseglädje, tillit och kommunikation. Hennes forskning är i sin tur mycket influerad av ”Labangymnastiken”, skapad av koreografen och rörelsepedagogen **Rudolf Laban**, som under 30-talet var verksam i Berlin och senare under många år i England. ”Genom att öka elevernas kroppsmedvetande ökar man även deras inre säkerhet” var hans budskap. Rörelseövningar av olika slag finns bl.a. i boken ”Självtillit, kommunikation, rörelseglädje genom Sherborne-övningar” av **Cia Klinta**.

miniSKRATT

50 roliga historier att läsa och dramatisera

sammanställda av Birgitta Bäckström

I SKOLAN

- Nu måste du gå till skolan, Nisse!
- Jag vill inte! Alla är så dumma mot mig där!
- Gå nu! Du är ju i alla fall rektor!

- Nå Pelle, om du får en hund av mormor och en hund av farmor, hur många hundar har du då?
- Tre!
- Nej, det stämmer inte!
- Jo, för jag har redan en hund därhemma!

- Nå, Anna, vet du vilken månad som kommer efter januari?
- Allihop!

- Gå och ställ dig sist i kön!
- Det går inte. Där står redan Anna!

- Kan ni tänka er, barn, att den här stora stenen följde med isen för många tusen år sedan. När isen sen smälte hamnade stenen här på vår äng.
- Fröken, hur vet du det? Var du med då?

- Vad tror ni kom fram först när den stora landisen hade smält för många tusen år sedan?
- Det var nog höghusen i sta´n, fröken.

- Olle, kan du nämna en stad i Italien?
- Javisst fröken. Vilken?

- Hästen har en tjock nagel på varje fot. Vet någon vad den kallas?
- Bethoven, fröken.

- Om ni behöver gå på toaletten så räck upp handen.
- Tror fröken verkligen att det hjälper?

MAMMA OCH PAPPA

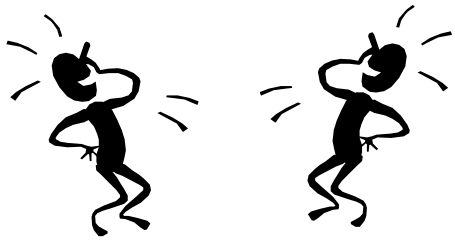
- Mamma, mamma! Nu kan jag alla bokstäverna!
- Verkligen allihop?
- Ja, bara nu inte fröken hittar på några fler.

- Hej Lasse. Hur har du haft det i skolan idag?
- Bra pappa, men jag blev utvisad tre gånger.
- Vad säger du!!! Vad gjorde du då?
- Jag spelade ishockey.

- Mamma, varför är det synd om myrorna?
- Det är väl inte synd om myrorna!
- Jo, fröken sa att vi skulle gå ut och titta på myrstackarna!

- Mamma, hur länge sedan är det pappa försvann?
- Kära barn, han är inte försvunnen! Han började ju spela golf för tre år sedan!

- Mamma, jag är trött!
- Gå och lägg dig då!
- Jag orkar inte!

- Pappa, vad gör du på kontoret hela da´n?
- Ingenting särskilt…
- Men pappa, hur kan du då veta när du är färdig?

- Olle, den här tröjan får du bara ha på dig när du går bort.
- Jaså, men mamma vad ska jag ha på mig när jag går hem då?

- Idag får du fisk till lunch i skolan.
- Varför kan vi inte få älgstek till mat nu när det är älgjakt?
- Tror du att mattanterna har tid att vara ute och jaga älg?
- Nej, men sitta och meta, det har dom tid med!

- Mamma, jag gillar inte ost med hål i!
- Dumheter! Du kan väl äta osten och lämna hålen!

- Varför gråter du, min lille vän?
- Dom stora pojkarna kastade min smörgås i sjön!
- Var det med flit?
- Nej, det var med ost!

- Pappa, kan jag få en tia av dej?
- Du ska inte hålla på och tigga småpengar så där!
- Okey, kan jag få en hundring istället då?

- Pappa, vem uppfann cykeln?
- Vet inte.
- Vad är atomkraft, pappa?
- Vet inte.
- Pappa, stör jag dig med mina frågor?
- Nej, man lär sig inget om man inte frågar!

- -Mamma, jag har hittat en falsk hundralapp!
- -Hur vet du att den är falsk?
- -Det är tre nollor på den istället för två!

- **<u>DJUR</u>**

- Bits din hund?
- Nej, det gör den inte.
- AJ!! Han bet mig!! Du sa ju att din hund inte bits!
- Det gör den inte heller, men det här är inte min hund!

- Lilla vän, du behöver inte vara rädd för hunden. Du ser väl att han viftar med svansen?
- Ja men det är inte den ändan jag är rädd för, farbror.

- Om man drar den här papegojan i höger ben så talar den engelska och om man drar den i vänster ben så talar den franska.
- Om man drar i bägge benen, vad händer då?
- Då ramlar jag framlänges, sa papegojan.

BARN OCH VUXNA

- Hur gammal är du, min lille vän?
- Sex år.
- Och vad tänker du bli?
- Sju!

- Vad heter du, min gosse?
- Tom.
- Är det efter din pappa?
- Nää, men det är efter hans plånbok!

- Varför sitter ni här, pojkar?
- Vi sitter här och ljuger. Den som ljuger bäst får en kola.
- Vet ni inte att det är fult att ljuga? Jag ljög minsann aldrig när jag var liten.
- Ge farbrorn kolan!

- Tycker farbror om godis?
- Nej, min vän. Det gör jag inte.
- Så bra! Då kanske farbror kan hålla min slickepinne medan jag knyter mina skor?

- -Vad leker dina kamrater, Elsa?
- -Dom leker mamma pappa barn.
- -Men varför är du inte med och leker?
- -Det är jag visst. Men jag ska vara barn och jag är inte född än!

○ VIMSIGA VUXNA

- Varför går du inte hem, Johan?
- Min fru är arg.
- Varför är hon arg då?
- För att jag inte är hemma!

- Goddag! Jag är här för att stämma ert piano.
- Men jag har inte beställt någon pianostämning!
- Nej, men det har grannarna gjort.

- Kan man köra 180 km i timmen genom en kurva med den här bilen?
- Ja, men bara en gång!

- Jag har varit i Jemen.
- Nämen?
- Jomen!

- -Tänka sig, jag har rest med det här tåget varje dag i femton år!!
- -Du store tid! Var klev du på då?

- Varför går du och knäpper med fingrarna hela tiden?
- Det håller tigrarna borta.
- Ja men här finns väl inga tigrar!?
- Nej, där ser du!!

- I vintras råkade jag ut för en olycka. Jag ramlade på isen och blev liggande i tre veckor.
- Oj! Då frös du väl fast?

- Vad heter min herre?
- Karlsson, utan X.
- Men Karlsson stavas väl inte med X?
- Nej, jag sade ju det!

- Igår vann jag fyrahundra meter häck.
- Jaså, var ska du plantera den då?

- Vet du varför boxningsmatchen blev inställd?
- Ja, boxarna blev osams och vägrade att slåss.

- Älskade, låt oss vandra genom livet tillsammans du och jag!
- Vandra!! Du sa ju att du hade bil!!

- Ack ja, min fru och jag levde lyckliga i 25 år.
- Och vad hände sen?
- Sen gifte vi oss!

- Per, vet du att idag har vi varit gifta i femton år!!
- Jooo, nog vet jag det.
- Och hur har du tänkt att vi ska fira det?
- Hur vore det med en tyst minut?

- Varför tar du aldrig med din fru på teatern nu för tiden?
- Jag tror inte att Andersson skulle gilla det.
- Andersson?? Vem är Andersson?
- Det är hennes nya man!

- När kommer Stockholmståget?
- Det kan komma när som helst.
- Så bra! Kan vi säga om en timme då så hinner jag handla först?

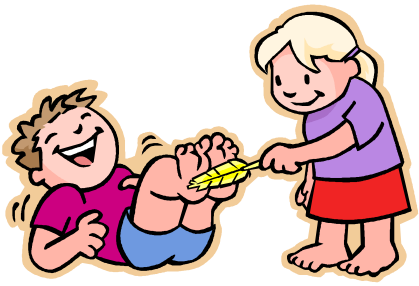
- Usch vilken ful tavla det hänger där!
- Det är ingen tavla, det är en spegel!

- Är det sant att Johansson har kallat korpralen för träskalle?
- Nej, kapten. Jag sa bara: Sätt på hjälmen nu för det kommer en hackspett!

- Vilket är ert problem, fru Andersson?
- Doktorn förstår, det roligaste min son vet är att baka lerkakor.
- Men, det tycker jag inte är så konstigt.
- Men det tycker jag. Och hans fru också!

- Det gör ont i hela kroppen säger ni, men VAR började det göra ont?
- På tåget till Malmö.

- Ja herr Svensson, vi måste nog lägga in er för kontroll ett par dagar. Har ni pyjamas?
- Nej, doktorn sa att han trodde det var blindtarmen!

NG-ljudet

Nisse och Greta – en saga om NG-ljudet

I alfabetet finns ingen egen bokstav för ljudet **NG**.

Men då finns det i stället två andra bokstäver som gärna hjälper till.

Det är **N** som i **Nisse** och **G** som i **G**reta.

Nisse och **G**reta gillar verkligen varandra.

De vill nästan alltid vara tillsammans.

Det låter **NG** när de finns med i orden.

De lä**NG**tar efter varandra, kramas lä**NG**e när de ses, köper kri**NG**lor med honu**NG** på och spri**NG**er på må**NG**a svä**NG**iga danser med andra u**NG**domar. Vem vet, snart kanske de ska köpa ri**NG**ar för dyra pe**NG**ar och skaffa en våni**NG** med stor balko**NG**.

Nisse har en kompis som heter **Kalle**.

När Kalle är med går Nisse och han på fotboll. Greta stannar hellre hemma. Då måste Nisse ensam låta **NG** i orden. De hämtar pengar på ba**N**ken, sen lu**N**kar de till bä**N**ken och sitter där och tä**N**ker på alla mål de sa få se. De bli**N**kar och vi**N**kar glatt till alla som går förbi.

Greta har en kompis som heter **Nina**.

När Nina är med brukar flickorna sitta och pyssla och prata. Då måste Greta ensam låta **NG** i orden. I u**G**nen står en kaka. Den äter de sedan i lu**G**n och ro medan re**G**net plaskar utanför. De syr några sty**G**n på duken och pratar om Si**G**ne och Ma**G**nus och andra vänner.

Regel: När du hör att Kalle är med i ordet stavas NG-ljudet med bara N.

När du hör att Nina är med i ordet stavas NG-ljudet med bara G.

I alla andra NG-ljudsord är Nisse och Greta tillsammans.

(ng) (n)k (g)n

Tips för övningar och minne:

Berätta sagan för barnen, gör spalter på tavlan/blädderblocket och jaga ord tillsammans.

Gör ng-ljudsord på arbetsblad. Utelämna Nisse och Greta och låt barnen själva tänka ut vem som ska vara med. Ex. spri__er, vi___kar, re__n etc.

Måla planscher av Nisse, Greta och Nina. Sätt upp på väggen med ordspalter under.

Nisse och Greta	Nisse och Kalle	Greta och Nina
ring vinge	bänk hink	ugn regn
länge sång	vinka lunka	vagn signal
tunga många	bank länk	agn etc.

LÄR MED GÅTOR Gåtor med faktainnehåll för frågesport eller repetition.

Gåtor Husdjur 1

1. Jag äter gräs. Min fot kallas klöv. Jag ger dig mjölk. Vem är jag?
2. Min fru kallas ko. Jag är stor och stark. Jag har horn. Vem är jag?
3. Jag har fyra ben. Jag äter mjölk och gräs. Min mamma kallas ko. Vem är jag?
4. Jag har fyra ben och ofta en svans. Jag kan jaga och vakta och skälla. Min fru kallas tik. Vem är jag?
5. Jag kan vara din bästa vän. Jag kan föda flera valpar i en kull.Vem är jag?
6. Min mamma kallas tik och min pappa kallas hund. När jag föds är jag blind. Vem är jag?

(ko tjur kalv hund tik valp)

Gåtor Husdjur 2

1. Jag har två ben. Jag ger dig ägg. Mitt bo kallas rede. Vem är jag?
2. Min fru kallas höna. Jag är stilig och har fina fjädrar. Vem är jag?
3. Jag är liten och gul. Jag har två ben. Min mamma kallas höna. Vem är jag?
4. Min fru kallas sto. Jag springer bra. Jag har lång svans och fyra ben. Vem är jag?
5. Jag har fyra ben och kan vara brun, svart eller fläckig. Min svans är lång.Mitt barn kallas föl. Vem är jag?
6. Min mamma är ett sto och min pappa är en hingst.Vem är jag?

(höna tupp kyckling sto hingst föl)

Gåtor Husdjur 3

1. Av min päls kan man få fin ull. Jag har fyra ben och äter löv och gräs.Mitt barn kallas lamm. Vem är jag?
2. Min mamma kallas tacka. Jag är liten och söt och kan säga bä. Vem är jag?
3. Jag har fyra ben och två horn. Jag kan stånga dig.Min fru kallas tacka. Vem är jag?

4. Min nos kallas tryne.Jag bor i en stia. Jag är ofta fet och smutsig.
   Vem är jag?

5. Jag är stor och fet. Jag får många ungar.Min nos kallas tryne.Mina ungars pappa kallas galt.Vem är jag?

6. Jag kan ha många syskon. Vi bor i en stia.Min mamma kallas sugga och min pappa kallas galt. Vem är jag?

(sugga galt griskulting tacka bagge lamm)

Gåtor Djur 1

1. Jag vill alltid vara fuktig och jag trivs bäst i mörkret.Min bästa mat är löv, gräs och jord. Jag gör långa gångar i jorden. Då får växternas rötter luft och näring. Vem är jag?

2. Jag ser ganska dåligt. Mitt bo finns i en lövhög eller en vedstapel. Jag kan faktiskt simma.Jag får 6-7 ungar på våren. Jag äter insekter, svamp, frön och frukter. Jag sover på vintern.Vem är jag?

3. Jag sover hela vintern.Min päls är tjock och brun.Jag kan väga 300 kilo och bli 2 m lång.Min bästa mat är myror och honung. Mitt bo kallas ide. Jag är ett farligt djur.Vem är jag?

4. Jag är liten och pigg. Min päls är brun och jag har en lång svans. Mitt bo finns i en gran eller tall. Min bästa mat är kottar. Mina tänder är mycket starka. Jag kan hoppa väldigt bra. Vem är jag?

5. Jag är ett sällsynt djur. Djur av min sort är nästan utrotade i Sverige. Min päls är grå och jag är ett rov-djur. Jag är släkt med hunden. Min bästa mat är sorkar, fåglar, får och renar. Vem är jag?

6. Jag trivs där det är fuktigt. Jag gillar att simma och har simhud mellan tårna. Min tunga är lång och smal. Min bästa mat är maskar, flugor och sniglar. På vintern sover jag. Vem är jag?

(daggmask björn ekorre varg groda igelkott)

Gåtor Djur 2

1. Mina ben är korta och starka. Jag gräver mitt bo under marken. Boet har flera ingångar och kallas gryt.Där finns jag på dagen.På natten jagar jag.Min bästa mat är daggmaskar, sorkar och fågelägg.På vintern sover jag i mitt gryt.
   Vem är jag?

2. Jag lever i vatten.Min päls är brun-svart och fet. Därför blir jag inte våt. Jag kan vara under vattnet i 15 minuter. Sedan måste jag upp och andas.Jag kan fälla träd med mina starka tänder. Mitt bo har ingången under vattnet. I boet sover jag på dagen.Min bästa mat är bark och löv. Vem är jag?

3. Jag är det minsta rov-djuret i Sverige. Jag har mitt bo i stenrös, vedtravar och stubbar. Jag sover inte på vintern. Min bästa mat är råttor, sorkar, grodor, ormar fåglar och ägg. Jag är snabb som en..... Vem är jag?

4. Jag är skogens konung. Jag trivs bra i skogen där jag äter bark och kvistar från träden. På mitt huvud finns ibland en stilig krona.Mina ben är långa och jag springer fort. Vem är jag?

5. Min päls är brun. Jag har vingar och jagar insekter på natten.På vintern hänger jag upp och ner i dvala tätt tillsammans med mina kompisar. Jag kan få 1-2 ungar som föds nakna och blinda. Jag är det enda däggdjuret i vårt land som kan flyga. Vem är jag?

6. Jag är ett litet djur som trivs bland människor. Jag har ofta mitt bo under ved-travar eller trappor. Där sover jag på vintern. Min bästa mat är maskar, sniglar, frukter och rötter. Ibland kan jag också äta en orm.Min päls är vass och stickig. När jag blir rädd rullar jag ihop mig till en boll. Vem är jag?

(grävling bäver vessla älg igelkott fladdermus)

Gåtor Djur 3

1. Jag har inga ögon. Jag trivs i mörker och fukt.Jag kan bli 5–6 år gammal.Mina fiender är fåglar, mullvadar, grävlingar och människor. I Australien finns en släkting till mig som kan bli 3 m lång.Jag är ett nyttigt djur. Vem är jag?

2. Jag bygger mitt eget hus tillsammans med många tusen vänner och släktingar. Först var jag ett ägg, sen en larv och så en puppa. Jag är bra på att mjölka bladlöss.Vår drottning kan lägga 300 ägg på en dag. Vem är jag?

3. Jag kan inte tugga, jag suger i mig maten. Jag lever ett år.Det finns minst 500 olika sorter av mina släktingar i världen. Några är giftiga. Jag fångar min mat i ett nät.Det kan ta 30 min att göra nätet.Jag har åtta ögon och åtta ben. Vem är jag?

4. Jag har inget bo.Jag kan äta 1/2 kg mat på en dag. På natten bajsar jag c:a 300 pluttar. Min mat är växter, ris och bär. Jag får 3-5 ungar i flera kullar. Jag väger 4-5 kilo och kan bli 10-12 år gammal.Jag trivs bäst i södra och mellersta Sverige. Vem är jag?

5. Jag kan väga 200 kilo. Jag äter gräs, bär, fisk, larver och smågnagare. Ibland tar jag ett får eller en älg.Jag finns inte i hela Sverige. Min päls är brunsvart och tjock. På vintern sover jag i mitt ide. Vem är jag?

6. Jag är ett stort djur med fyra ben och svans. I en del länder kan jag leva vild men oftast är jag ett husdjur. Man kan ha stor nytta av mig i arbete eller till nöje. Min fot kallas hov och mitt hår kallas man. Av min vackra svans kan man ta hår till fiol-stråkar. Vem är jag?

(daggmask myra spindel fälthare björn häst)

Gåtor Bokfigurer på rim

1. Mina strumpor är väldigt långa och flätorna likaså.
   Guldpengar har jag så många. På verandan får hästen stå. Vem är jag?

2. Min pappa blir väldigt arg ibland.Då springer jag till ett litet hus.
   Där sitter jag sen i lugn och ro tills pappa har glömt mitt bus. Vem är jag?

3. I skogen jag trivs och hoppar och rider. Över brantaste stupet jag gärna glider.
   Pappa var arg på min käraste vän. Men allting slutade lyckligt sen! Vem är jag?

4. Vi var två bröder hand i hand, som hoppade ut från en farlig brand.
   Till Nangijala gick vår färd.Så mycket oss hände i sagans värld. Vilka är vi?

5. Det finns ingenting som är tuffare än att vandra omkring med en luffare!
   Tänk vilken otrolig tur jag har, nu har Oskar blivit min far! Vem är jag?

6. Jag skrev böcker om många du känner. Säkert har de nu blivit dina vänner.
   Om Kajsa Kavat och om Lotta jag skrev och flera och flera böckerna blev.
   Till sist blev jag känd över hela vår jord.
   Nu finns mina böcker med utländska ord. Vem är jag?

   (Pippi Långstrump, Emil i Lönneberga, Ronja Rövardotter, Bröderna Lejonhjärta, Rasmus, Astrid Lindgren)

Gåtor Träd

1. Jag kan bli 700 år gammal. Jag kan bli 25 m hög. Jag växer inte i Norrland.
   Skeppet Vasa var byggt av mig. Man gör ofta möbler av mig. Mina frukter kallas ollon. Vem är jag?

2. Jag växer i hela Sverige. Mina blad är par-flikiga. Jag får vita blommor på våren och röda bär på hösten. Fåglar gillar mina sura bär. Vem är jag?

3. Jag trivs inte så bra i Norrland. Jag kan bli 20 m hög. Mina frukter leker du med och kallar lösnäsor. Mina blad ser ut som en hand. Sådana blad kallas hand-flikiga.
   Vem är jag?

4. Jag trivs bäst i södra Sverige. Mina blad brer ut sig och skuggar marken.
   Då kan det inte växa något där.Min stam är grå och slät som elefantben.
   Mina frukter kallas ollon. Vem är jag?

5. Jag kan bli 40 m hög och 400 år gammal. Av mig gör man hus, papper och möbler.Mina barr sitter två och två. Jag kallas även för fura. Vem är jag?

6. Jag kan bli 40 m hög och 500 år gammal.Mina barr kan bli 7-10 år gamla innan de faller av.En halv miljon av mina kompisar blir huggna till jul varje år. Vem är jag?

(Ek bok lönn rönn gran tall)

Gåtor Insekter

1. Min kropp har tre delar, huvud, mellankropp och bakkropp. Bakkroppen är randig. Jag har fyra genomskinliga vingar. Min mat är flugor och växtsaft. Jag kan sticka dig med min gadd. Vem är jag?
2. Jag har sex ben och röda täckvingar med prickar på. Min bästa mat är bladlöss.Jag flyger bra och är vacker att titta på. Vem är jag?
3. Min kropp har tre delar, huvud, mellankropp och bakkropp.Jag har sex ben och två genom-skinliga vingar. Jag trivs bra i ditt hus där jag gärna sätter mig på din mat. Vem är jag?
4. Jag är också en insekt med tre kroppsdelar.Först var jag ett ägg, sedan en larv, sedan en puppa och nu är jag färdigvuxen. Jag har fyra vackra vingar med mönster som ser ut som ögon. Vem är jag?
5. Som larv är jag hårig och svart med gula ränder.När jag kommer tidigt på våren är jag gul och vacker. Jag fladdrar över ängen, gul som en citron. Vem är jag?
6. Jag är en insekt med sex ben och tre kroppsdelar. Baktill har jag en tång. Jag bor i mörka skrymslen.Jag äter växtdelar och bladlöss. Vem är jag?

(geting nyckelpiga husfluga påfågelsöga tvestjärt citronfjäril)

Gåtor Fåglar

1. Jag bygger ett bo av ris. Jag plundrar gärna andra fåglars bon. Jag gör nytta genom att fånga råttor och skadedjur. Jag är gråsvart och c:a 50 cm lång. Vem är jag?
2. Jag är svart och vit. Mitt bo har ofta tak och jag gillar att bo nära människor. Man påstår att jag är tjuvaktig. Jag äter frukt och frön, smådjur, ägg och fågelungar. Mitt läte låter som ett skratt. Vem är jag?
3. Jag är c:a 18 cm lång. Min näbb är kraftig och jag kan äta frön och knoppar. Jag bor i skogen hela året, men på vintern tycker jag om att få mat av folk. Jag är röd och grann och min fru är gråbrun. Vem är jag?
4. På sommaren äter jag insekter. På vintern gillar jag att få frön, talg och ost. Jag lägger ägg två gånger om året och bor gärna i trädhål eller i en holk.Jag är gul och har en svart slips. Vem är jag?
5. Jag trivs bäst i flockar. Jag bor ofta under en tegelpanna. Jag får 4-7 ägg flera gånger på ett år. Många kallar oss för luftens råttor. Man tror att vi sprider en del baciller.Vi är grå och många. Vem är jag?

6. Jag flyttar till södern på hösten. I mars-april kommer jag tillbaka .Då finns det insekter att äta igen.Jag är liten och gråsvart med en lång vippande stjärt. Vem är jag?

(kråka skata domherre talgoxe sädesärla gråsparv)

Gåtor Bokfigurer

1. Jag är ett ganska litet djur med svart päls och mjuka tassar. Det sägs att en råtta bet av min svans när jag var liten. Nu blir jag ofta retad för att jag inte har någon svans, men jag klarar mig alltid och är glad ändå. Vem är jag?
2. Jag är en påhittig tjej som gillar äventyr. Mina vänner tycker att jag är snäll och kul. Mina strumpor har olika färger och mitt hår är rött. Min pappa är en kung och min mamma är en ängel. Vem är jag?
3. Jag har långt hår och söta kläder. Min lillasyster hittar ofta på bus. En gång petade hon in en ärta i näsan. Jag ramlade ner från ett tak när jag skulle flyga. Men det gick bra, som tur var.Vem är jag?
4. Jag glömmer aldrig när jag satt fast i dörren! Det var kanins fel, för han bjöd mig på honung så jag blev för tjock. Men det var gott med honung! Det är det bästa jag vet! Vem är jag?
5. Tänk att han lurade mig! Jag trodde han var en snäll varg.Vilken tur att jägaren kom och räddade både mig och mormor. Men aldrig mer ska jag gå ensam i skogen! Vem är jag?
6. En gång skar jag mig i tummen. Det gjorde inte så mycket för gubben blev fin. Nu har jag en hel hylla full med gubbar. En gubbe liknar faktiskt pappa. Pappa är ofta arg på mig men det är mitt eget fel för jag gör så många hyss! Vem är jag?

(Pelle Svanslös Pippi Långstrump Madicken Nalle Puh Rödluvan Emil)

FN- DAGEN, ett tema. I väntan på gryningen, en novell för barn

av Birgitta Bäckström

Tips för genomförande, så här gjorde jag:

- *Dämpad belysning, gärna några tända ljus, tystnad och koncentration i gruppen*
- *Läs berättelsen med inlevelse, lugnt och tydligt.*
- *Avsluta med vackert musikstycke, förslagsvis Air av Bach, gärna avslappning liggande på mattor*
- *Läs dikten*
- *Samtala om berättelsen, musiken, känslorna...*
- *Sjung fredssånger, måla, klipp fredsduvor etc vad som passar...*
- *Samtala, kommentera, lyssna på barnens tankar Vem är JAG i berättelsen?*

I VÄNTAN PÅ GRYNINGEN av Birgitta Bäckström

En blixt lyste plötsligt upp mitt annars mörka sovrum. Förskräckt och förvirrad satte jag mig upp. En fruktansvärd knall hördes. Jag vräkte mig ur sängen, fullkomligt skräckslagen. Ett nytt ljussken, flera hårda knallar. Jag hörde ljudet av fönsterrutor som krossades, förskrämda människor skrek i förtvivlan rakt ut i den svarta natten. Nya blixtar, snabbt följda av dova knallar som fick hela huset att vibrera.

Nu gick jag försiktigt fram till fönstret och gläntade på rullgardinen. Med ens blev jag klarvaken. Den syn jag såg fick mitt hjärta att slå ännu snabbare och jag kände hur golvet gungade under mina fötter. Skräcken gjorde att blodet vek från mitt huvud och närapå fick mig att svimma. Jag såg ett kraftigt eldsken borta vid den gröna kullen, där jag igår plockat blommor med mamma och lillebror. Människor rusade av och an i mörkret på gårdsplanen. De skrek till varandra, släpade på olika saker och tycktes helt förvirrade. Alla hade blivit tagna på sängen, precis som jag.

Vad kunde klockan vara? Jag försökte tända lampan, men strömmen var bruten och jag stod i kolmörker, stel av skräcken och kölden som sakta började krypa upp efter mina bara ben.

Så med ens mindes jag vad jag sett i TV igår. Bilder från kriget, inte så långt härifrån. Barn som skräckslagna sprang omkring på trasiga gator bland bombade hus. Vuxna människor med tårarna rinnande nedför smutsiga kinder, medan de letade i ruinerna efter sina ägodelar. Eller var det kanske efter sina barn eller vänner de letade? Med skadade barn i famnen sprang de bort från brinnande hus, undan de framkörda stridsvagnarna, bort från flygplanens hotande muller. Allt detta hade de visat i Rapport medan jag satt med mamma, pappa och lillebror och åt pizza i soffan i vardagsrummet.

Nu visste jag med ens! **Kriget var här!** Ljusskenet, dånet, elden, de skräckslagna människorna – allt stämde! Jag kände en stum förtvivlan välla upp i bröstet.

–”Mamma! Var finns du? Ligger du under ruinerna redan? Pappa, lillebror…” Jag vet inte vad jag tänkte mera. Plötsligt hade jag slitit till mig min nalle och den nya tröjan som hängde på stolen vid min säng. Jag rusade i blind förtvivlan ut ur mitt rum, nerför trappan, skrikande och med tårarna rinnande. Hela tiden hördes dånet utifrån och ljusskenet från elden lyste upp den mörka hallen.

–” Mamma! Pappa! KRIGET är här! Hjälp! Hjääälp!!” Jag hann uppfatta att det var tomt i mammas och pappas sovrum innan jag rusade vidare in i vardagsrummet.

Det var då jag såg…

I soffan satt mamma och pappa med lillebror mellan sig och ett tänt stearinljus på bordet framför. Mamma reste sig snabbt och kom och tog mig i sin famn. Jag kände hur jag skakade och nu föll tårarna ännu mer, medan jag om igen skrek:

-”KRIGET är här!! KRIGET!!”

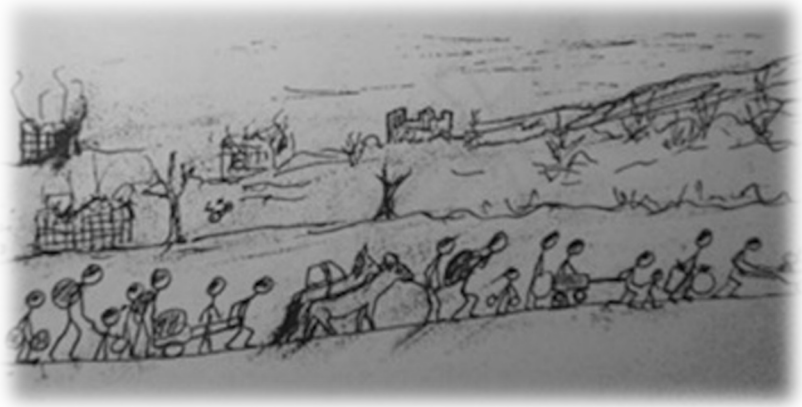
-”Lilla rara gumman, lugna dig,” hörde jag mammas röst. -”Du behöver inte vara rädd! Det är inte krig, inte här i vårt land i alla fall! Det är faktiskt bara ett ovanligt våldsamt åskväder som drar över byn. Jonssons lagård borta på åkern har fattat eld, men brandkåren är redan där och släcker och alla djur är räddade. Kom min lilla vän och sätt dig här hos oss tills åskvädret är över, så kan vi sova sedan.”

Fortfarande skakade jag av snyftningar och skräck och köld, men en otrolig lättnadskänsla spred sig i hela min kropp. Jag kramade nalle och kröp upp till pappa i soffan, kände den trygga värmen och såg in i det flammande ljuset.

-”Tack gode Gud att det inte är krig, tänkte jag. Åtminstone inte här hos oss! Men hur är det att vara barn i ett land där det verkligen är krig? Plötsligt förstod jag! Krig är fasansfullt och ska utrotas! Men hur ska det gå till och vad kan jag göra? JA, VAD KAN JAG GÖRA??”

Bön för flyktingbarn av Britt G Hallqvist

För alla barn som inte har en säng att sova i,
som inte får så mycket mat och hjälp och vård som vi,
för alla barn som inte har sin egen lugna vrå
och ingenting att leka med, för barn som måste gå
långt från sitt hem från far och mor, jag ber: Gud skydda dem
sänd människor till deras hjälp och låt dem få ett hem!

Min skolkör VOKALERNA, som jag ledde i 16 år, barn ur åk 2-3. Just det här året 40 barn som jag delade i två grupper som träffades varannan vecka och ibland gjorde framträdanden tillsammans.

TIPS FÖR MUSIKSAMLINGAR OCH BARNKÖR, yngre barn.

Jag fick mer än 50 år med barn och sång som lågstadielärare, ”sångfröken” för F-3 och körledare i skolan och på fritiden. Jag har skapat mer är 150 barnvisor, många finns utgivna på förlag och går att höra på Youtube och Spotify. Många roliga musikprojekt och temaarbeten har jag genomfört med barnen under åren. Efter pensioneringen fortsatte jag ett antal år som barnkörledare och inspiratör.
Här är en del tips från mig. Kanske något som passar dig? Så här gjorde jag i mina barnkörer med 6-9 år gamla barn: (se även www.barnvisor.dinstudio.se)

- Varje gång vi ses - en gång i veckan - börjar vi på samma sätt med bekanta visor och rörelsesånger, ett pass på 6-7 min i snabb följd. Barnen känner igen visorna och vet att det är för att få igång kroppen och rösten som vi sjunger dem. De har kanske suttit stilla på vanliga lektioner under dagen och har mycket spring i benen.
- Därefter repeterar vi inlärda sånger, lär oss något nytt och släpper fram olika förslag som barnen har själva i den mån vi hinner.
- Vi varvar med ramsor, rytminstrument, musiklekar och danser i ring.
- **Vi håller högt tempo** - inga pauser för onödigt prat eller funderingar på vad som ska hända.
- Gärna en kort avslappning som motvikt om det känns bra.

Den här arbetsgången har vi i stort sett varje gång för att barnen ska känna igen sig och bli trygga i gruppen.

Vårt ”Startpass” och arbetsgången i min kör
1. Jag blir så glad när jag ser dej! (mel. från Israel
Ur Olle Widestrand, Sjung med s 26 En liten sång)

//:Jag blir så glad när jag ser dej!://
Jag blir så gla-ad när jag ser dej!
Jag blir så glad, så glad, så glad när jag ser dej!
(sjungs 2 ggr, hoppa upp och avsluta med ett HEJ!!)

2. Det finns nå´n av varje sort, nå´n är lång och nå´n är kort,
nå´n är stark och nå´n är svag, men ingen är precis som jag! (Ta ut rörelserna ordentligt)

3. Fötter, ben och kropp, armar, hals och huvudknopp –
det är jag! (det är DU!)
(sjungs 2 ggr, peka på dej själv första gången -på kompisen intill andra gången.
Man får kittlas! Ett skratt stärker magmusklerna...)

4. Huvud, axlar, knän och tår (och rumpan går!)
Huvud, axlar, knän och tår (och rumpan går!)
Ögon, öron, kinden klappen får.
Huvud, axlar, knän och tår (och rumpan går!)

5.Nu ska vi snurra, snurra, snurra! (Andeby/Wanngren)
Nu ska vi snurra, snurra, snurra!
Nu ska vi snurra! - tills det säger STOPP !
(hoppa, dansa, flyga, smyga etc. Slutar med "Sätta oss i ringen" och då har alla fått leka av sig ordentligt.)

Några musiklekar och enkla danser som jag brukar använda:

- **Doppa kroppen:** Spela musik på CD el. piano, stanna, säg ett tal 1-10, doppa så många kroppsdelar i golvet, upp igen, nytt tal...
- **Gömma nyckel**: En elev går ut, göm en stor nyckel, vägled den som letar genom att sjunga starkare ju närmare han/hon kommer nyckeln.
- **Fåglar- björnar:** Dela barnen i två grupper, björnar och fåglar. Mörka toner på piano - björnarna är ute och lufsar, ljusa toner - fåglarna flyger, mörkt och ljust - alla är ute i skogen samtidigt - utan att störa varandra.
- **Statyer** (känslor, sport) : Spela musik, stanna, alla visar en känsla med kroppen: arg,glad, trött etc. Alt:visa olika sporter med kroppsspråk, gissa varandras sport.

- **Rövarna** (Härén-Hellsing, Våra visor) Hälften av barnen går ut, hälften föreställer träd i skogen, men någon/några utses till rövare. Man sjunger sången, halva gruppen går runt i skogen, på sångens: När klockan slår fem då kommer han FRAM! rusar rövaren/rövarna ut och fångar någon kompis.

- **Måndag är så mallig** (Veckodagarna-Olle Widestrand, Smått och gott) Gör skyltar med dagens namn i stora bokstäver, band att hänga runt halsen på sju barn, ställ upp i rätt ordning, sjung visan och gå runt i stor cirkel och dramatisera sången efter innehållet i texten; mallig, sur och tvär etc. Upprepa med nya barn.

- **Jätten och älvan**- Under sång, t.ex. Hej tummen upp, virvlar barnen runt. Plötsligt kommer jätten - mörka toner på pianot (eller trumma) och förstenar alla (ligger på golvet, TYST) Älvan (ljusa toner på pianot eller triangel, pingla...) löser förtrollningen och dansen fortsätter. Ungarna älskar den här leken!

- **Gosedjur** - sjung sånger som passar.
- **Bilder** - vilken sång?
- **Låteri** – dra kort med sångtexter – minns ni? Sjung! Lagtävling?
- **Rör dej**! Birgitta Bäckström (ur Kul att se dej, Gehrmans förlag)
- **Hänger du med?** Birgitta Bäckström (ur Hänger du med? Gehrmans förlag)
- **Önskeringen** Gullan Bornemark, ringlek med ”tunnel”. Fånga ett barn i taget.
- **En bonde i vår by** Lär barnen att göra leken snabbt utan att välja "rätt" kompis.
- **Mat-prata**; favoritmat i kör, två eller flera grupper i talkör
- **Pantlek med musik;** lämna föremål, bestäm vad man ska göra för att få tillbaka (sång, rytm, spela…).
- **Tvåstämmigt** (bä-bä - lunka på) (Tre-stämmigt, lägg till Spanien är ett land…)
- **Kort-lekar** för sånglek och tävling; bild/bokstav/ord/ordspråk/pantomim
- **Önskelappar**; Rita/skriv önskesång/er på varsin lapp, dra lapp ibland....sjung
- **Fem - i - topp;** barnens egen favoritmusik, spela - ha omröstning
- **Legato-ring;** Stilla musik, i ring, fingertoppskontakt-upp-ner-blunda….
- **”Trollpinne”:** gissningslek i ring: Vad har jag? Kam, tandborste, flöjt.. Skicka vidare
- **Remsor;** textrad ur visa, klipp isär orden, blanda – vilken sång?
- **Do-bi-do**-texter ex ”...i skogen gick” vilken sång?
- **Ärtpåsar; (eller bok)** på huvudet-balans, kryp under möbler, kliv över kuddar… knip fast med tårna, knäna…till musik.
- **Klang-spel;** ”tai-chi” mjuka, tysta rörelser till pling-plong-musik
- **Balans;** hoppa, skutta till musik, stanna på ett ben, håll balansen
- **Diagonalövn.** t. musik; v.armbåge mot h.knä, växla, h.hand klappa v.fot, växla
- **Gå på rumpan;** sitt på golvet, gå runt på rumpan i takt till musik
- **Pinnar** i takt till musik, gå runt, slå lätt mot bord, golv, väggar….Takt – paus.
- **Sånglekar:** Sabokoaja, Bim bam biri, En bonde i vår by, Önskeringen, Flätan, Nu är vi här igen, Hej tummen upp!

Sånglekar, namnlekar, dagar, månader

- **Namnlek vid skolstarten eller i annat sammanhang**
  Stå i ring, sjung en vers för varje barn medan man hittar på en rörelse som alla gör. Det kan bli många verser och många olika rörelser och många skratt... Mel. I am an austronaut (sök på youtube)

  Lotta är här idag,
  Lotta är här idag,
  Lotta är här och det är bra,
  Lotta är här idag!
  Olle är här idag etc

- **Namnlek med boll**
  Sitt i ring på golvet, sjung på enkel melodi -"Jag heter Britta. Vad heter du?" Rulla bollen till någon annan, som svarar: -"Jag heter Olle, vad heter du?" etc Läraren hjälper till med sången och med namnen tills alla blivit presenterade.
  Variation: Vad gillar du? -Jag heter Olle och jag gillar glass. Jag heter Anna och jag gillar att simma etc.

Vad är du rädd för? Jag heter Eva och jag är rädd för getingar. Jag heter Per och jag är rädd för bilar etc.
Vad vill du bli? Jag heter Nisse och jag vill bli astronaut....

- **Måndag är så mallig** Olle Widestrand Smått och gott (Se foto sid 44)
  Gör sju skyltar med veckodagarnas namn på, stor stil, skyltar minst A5-format. Sätt hängband på skyltarna. Leken görs i ring, sju barn får varsin skylt runt halsen och ska dramatisera de olika dagarna så som texten i visan beskriver; mallig, sur och tvär, bråka, hoppa kråka etc...medan **alla** sjunger. Byt barn och gör om igen och igen och igen...Bra lek-sång för att öva veckodagarnas namn och våga dramatisera.

- **Januari börjar året….Olle Widestrand Smått och gott (m.fl.böcker)**
  * Sjung sången: Januari börjar året...etc sittande i ring. Barn som är födda i jan. reser sig under sången, febr.barnen sedan etc. tills alla står upp. Sjung igen och sitt ner i rätt ordning. En bra lek för att introducera årets månader och barnens olika födelsedagar, inte minst för att kolla om barnen vet när de är födda...

  * Kombinera med matte: Skapa ett stapeldiagram med månadernas namn och födelsedagsbarnen(blädderblock el. annat stort papper). Fyll diagrammet med vykort, bokmärken eller egna små teckningar med barnens namn på. Låt sitta synligt på väggen eller klassrumsdörren. Dela ut i samband med födelsedagen.

Tänk också på att det som ungarna kallar "barnsligt" ofta är ett uttryck för rädsla att göra bort sig inför de andra som de tror är mycket större och tuffare. Innerst inne gillar de fortfarande att få vara barn och känna att det är OK. Jag har märkt att om man blandar in historik kring den som skapat visorna, berättar om bakgrunden m.m. och gör det till ett **temaarbete** i klassen/gruppen, så kan väldigt mycket accepteras som är både kul och lite barnsligt.

Några exempel på musiktema jag testat:
Lennart Hellsings underbara ramsor och sånger med både tungvrickning och kluriheter, enkla eller svåra melodier, t.o.m. lite tvåstämmigt eller kanon. Jag gjorde för några år sedan mycket uppskattade temaarbeten/konserter med flera klasser åk 1-3, de fick både historik, skriva egna ramsor och måla egna bilder till en utställning. Vi höll på en hel termin och det blev mycket uppskattat - trots det barnsliga med bl.a. Här dansar herr Gurka m.m.

Alice Tegnér, hennes liv och hennes visor, tema för en hel termin om man vill, med sånger, danser, bild, historik etc. Tacksamt tema för F-2. (Alice Tegnér, bok av Birgitta Bäckström, se hemsidan www.barnvisor.dinstudio.se)

Musik i trehundra år: Ett tema om flera stora kompositörer, dans, sång, musik, bild, text...Jag gjorde projektet tillsammans med "levande" orkester, tre kolleger och tre klasser 1-3, ett arbete som tog mer än en termin i anspråk.

M**usiksaga Sussi, Tussi, Tott** och det elaka trollet Bulsarunt som jag skapat för och framfört tillsammans med barn 5-9 år. Finns på min hemsida med foton, ljudfil och texter. Ett arbete som kan ta lite tid att öva in. Jag har gjort sagan dels med barnkör, dels med barn i åk 1-2. (www.barnvisor.dinstudio.se)

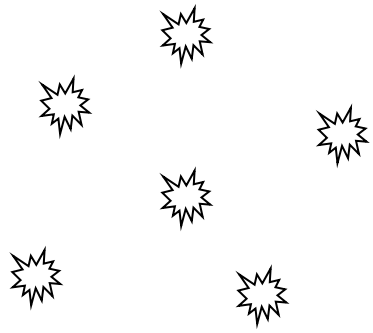
Temasånger: Sjung sånger om djur, årstider, sätt att resa, vänskap, fred, högtider, väder, känslor…

Ramsor

*Måndag, tisdag… opp o hoppa!

*Vidde-vitt, (Kille-ville vipp) Sitt i ring på golvet

-Vidde-vidde-vitt (Knä-knä-klapp på alla vidde-vidde-vitt)
-Var är din pappa?
-Vidde-vidde-vitt
” -Han är på Gotland.
-Vidde-vidde-vitt
” -Vad gör han där?
-Vidde-vidde-vitt
” -Han köper grisar.
-Vidde-vidde-vitt
” -Vad kostar dom?
-Vidde-vidde-vitt
” -Trehundra daler.
-Vidde-vidde-vitt
” -**Det var för dyrt!!!** (Slå näven i golvet/bordet)

Äp-pel päp-pel pi-rum pa-rum,
krå-kan satt på tal-le-kvist.
Hon sa ett, hon sa tu,
u-te ska du va-ra nu!

(Sitt i ring med korslagda ben. Läs ramsan tillsammans, en pekar. Den man stannar på lägger sig och slappnar av. Fortsätt tills alla ligger och vilar. Lyssna på ljud, andetag, res sakta efter en stunds avslappning. Fortsätt gärna direkt med ramsan ”När jag blir trött på att ligga…..)

När jag blir trött på att ligga
sätter jag mig upp.
När jag blir trött på att sitta
ställer jag mig upp.
När jag blir trött på att stå
börjar jag att gå.
När jag blir trött på att gå
springer jag på tå!

Fler ramsor (ev melodi Blinka lilla…)

Nicka huvét av och an,
rör på kroppen allt du kan,
ryck på axlarna en stund,
kryp ihop med ryggen rund,
växa och bli så lång så lång,
gör detsamma än en gång!

Kille-ville-vipp-bom-bom X X
Kille-ville-vipp-bom-bom X X
Hela dagen, hela natten,
hela veckan lång! X X

Läs ramsan tillsammans. På X kan man växla mellan att klappa, stampa eller hoppa.

Dinkeli dunkeli doja
heter en grön papegoja.
Dinkeli dunk heter en munk
som bor i en pepparkakskoja.

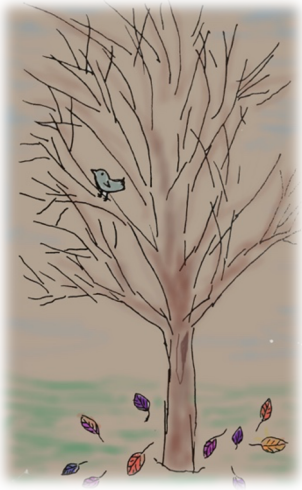
(Stå i ring. 1. Läs 2. Läs och klappa 3. Sjung och klappa 4. Sjung och dansa i ring)

Veckodagarna, sång av Olle Widestrand

MUSIKTEMA: HÖSTEN, visförslag m.m.

Ljudcollage: Hösten - Hitta på 5-6 olika ljud man kan höra en höstdag t.ex regn, vind, fotsteg osv. Dela in elever i grupper som "tar hand" om varsitt ljud. En dirigent styr grupperna.
Lyssna till "Hösten" ur Vivaldis "Fyra årstider". Måla till, eller skriv ner tankar, skapa en dikt.
Höstvisa Gnola på en visa
Sumri hallar Gnola på en visa
Regnet skvalade Gnola på en visa
Adjö alla sommarns blommor Barnens önskesångbok
Plocka svamp Barnens önskesångbok
Champinjon (Majas alfabetssånger
Vem tar hand om hösten Barnens önskesångbok
Kantareller Barnens svenska sångbok
Gubben Höst Barnens svenska sångbok, Våra visor
Zwampen Barnens svenska sångbok
Löv om hösten, Da Capo 0-2
Vattenkanon, Da Capo 0-2
Hösten hälsar på Gullan Bornemark
Hösten är här Låtar året runt
Hej, sa hösten Låtar året runt
Jag gillar hösten Låtar året runt
Regnlek i ring Musik utan gräns
Kom med! Nu är det höst! Hej på dej skolan
Kom med! https://www.youtube.com/watch?v=J3nV0JKI-VE

SOMMARVISOR LISTA I BOKSTAVSORDNING

- Alla fåglar kommit re´n (Nu ska vi sjunga)
- Den blomstertid nu kommer (Sångskatten)
- Det är så härligt att gå i solen (Gullan Bornemark, Hallå hallå!)
- En sommarlåt (Elefantboken)
- Fjärilen (Härén-Hellsing Våra visor)
- Fågelungen (Nu ska vi sjunga)
- Galen i glass (Låteri låtera, Olle Widestrand) (Sångskatten)
- Gla´varje da´(Låteri låtera, Olle Widestrand)
- Ingen klocka ringer mer (Da capo 3-4)
- Jag gör så att blommorna blommar (Elefantboken) (Sångskatten)
- Jag sitter på ett berg (Musikskatten Lutfiskens förlag)
- Januari börjar året…..(Elefantboken el. Smått o gott, OlleWidestrand)
- Jonte Myra (Smått o gott, Olle Widestrand)
- Jättesköna sol (Smått o gott, Olle Widestrand) (Sångskatten)
- Lilla snigel (Härén-Hellsing Våra visor)
- Majas alfabetssånger
- Med mina ögon kan jag se på ängens blommor (Smått o gott, Olle Widestrand)
- Men så kom solen (En visa i veckan Thord Gummesson, Warner Chappell Music)
- Nu är det sommar och allt är så skönt ”rap”/sång (B.Bäckström, Nu sätter vi igång)Youtube
- När lillan kom till jorden/Majas visa (Nu ska vi sjunga)
- När solen går upp (Smått o gott, Olle Widestrand)
- Och nu så vill jag sjunga (Pippis sommarvisa) (Elefantboken)
- Solig sommardag (Da capo 0-2)
- Solstrålen (Da capo 0-2) (Elefantboken) (Nu ska vi sjunga)

- Sommar och vatten (B.Bäckström, Här kommer jag)
- Sommar´n är härlig (Da capo 3-4)
- Sommarbarn (Da capo 0-2)
- Sommarkung (Da capo 0-2) (Härén-Hellsing Våra visor)
- Sommarlov (Da capo 0-2 eller B.Bäckström, Hej på dej skolan) Youtube, Spotify
- Sommarvals (Välkommen härliga sommar)(B.Bäckström, Kul att se dej) Youtube, Spotify
- Säg mig du lilla fågel (Härén-Hellsing Våra visor)
- Titta ut, titta ut en minut/Årstiderna (Smått o gott, Olle Widestrand) (Sångskatten)
- Traskvisa (Nu ska vi sjunga = en glad trall)
- Ute blåser sommarvind (Alice Tegnér)

NU ÄR DET SOMMAR (”Rap” eller sång) Birgitta Bäckström Youtube, Spotify

Nu är det sommar och allt är så skönt!
Blommorna blommar och gräset är grönt.
Himlen är blå och solen är gul.
Glass får vi äta och bada och ha kul.
Ute ska vi vara så mycket som vi kan.
Alla är vi glada och snälla mot varann.
Fotboll och hopprep och rollerblades och hage.
Fräknar på näsan och myggbett på min mage.
Nu är det sommar och skolan är slut.
Kom alla ungar, nu skyndar vi ut!

(Ur ”Nu sätter vi igång! Gehrmans förlag, Lyssna på Youtube, Spotify

SOMMAREN KOMMER

Sommaren kommer med grönskande hagar,
fjärilar, blommor och sol.
Sommaren kommer med barfotadagar
och himmelen blå som viol.
Sommaren kommer med sill och potatis
och solvarma smultron med glass.
Sommaren kommer med myggor som dansar
och gäddor som leker i vass.

Sommaren kommer med regntunga skyar,
åska som mullrar ibland.
Sommaren kommer med virvlande vindar
och vågor som vräker mot strand.
Sommaren kommer med regnbågens färger
och koltrastens kvällsmelodi.
Sommaren kommer med göken som ropar
och svalor som singlar förbi.

Text och musik: Birgitta Bäckström Ur ”Det finns en glädje” Wessmans förlag, Youtube Spotify

ENKLA ENGELSKA VISOR OCH RAMSOR

Namnlek (Fyll i egna förnamn...men alla heter Brown) mel. Oh my darling Clementine.

My name is Peter
my name is Peter
my name is Peter, Peter Brown.
Good-morning Peter
good-morning Peter
good-morning Peter, Peter Brown

(Sjungs med barnens olika namn)

En liten finger-ramsa

Two little dicky birds sitting on a wall,
One named Peter, one named Paul.
-Fly away Peter! -Fly away Paul!
-Come back Peter! -Come back Paul!

(Håll upp båda pekfingrarna, nicka, flyg bort bakom ryggen, kom tillbaka.

Man kan också göra små fingerdockor (fåglar) att använda till ramsan.)

Fingerlek

Here is the church, and here is the steeple.
(Två knutna händer mot varandra, res upp pekfingrarna som ett kyrktorn)
You open the door and here are the people.
(Vänd händerna, koppla ihop fingrarna i de öppna händerna)
Here comes the priest going upstairs.
(Händernas yttersidor mot varandra, kroka ihop fingrarna från lillfingrarna och uppåt)
He turns in the pulpet saying his prayers.
(Håll kvar hopkrokningen, vänd händerna runt mot kroppen, ena tummen ska sticka upp som en präst i en predikstol.

SVÅRT!! att göra och svårt att förklara men kul när man kan det!)

Father Christmas Melodi: Broder Jakob

-Father Christmas! Father Christmas!
Where are you? Where are you?
-Stuck up in the chimney! (stäng för munnen lite...)
Stuck up in the chimney!
DING DONG CRASH! (Klapp, klapp, stamp)
DING DONG CRASH! (Klapp, klapp, stamp)

Svensk egen översättning:

-Snälla tomten! Snälla tomten!
Var är du? Var är du?
-Sitter fast i skorsten!
Sitter fast i skorsten!
DING DONG CRASH! (Klapp, klapp,stamp)
DING DONG CRASH! (Klapp,klapp, stamp)

Lätta engelska sånger av Birgitta Bäckström (Finns på Youtube)

How are you? Växelsång Fröken-barn, barn-barn

-How are you today? -I´m fine thank you.
-How are you today? -I´m fine thank you.
-How are you today? -I´m fine thank you.
-We all feel fine today!

I´ve got two eyes (Sjung och peka) (Finns på Youtube)

I´ve got two eyes and I can see.
I´ve got two ears and I can hear.
I´ve got a nose and I can smell.
I´ve got a tongue and I can taste.
I´ve got ten fingers and I can feel
I CAN FEEL YOU!!! (Ta tag i närmaste kompis och kittla lite grand

Come closer (Sjung parvis eller i ring, ta i hand eller kramas i slutet av visan) (Finns på Youtube)

Come closer and listen to me!
I have something to say to you.
I want to be your friend,
I want to be your friend
cause I like you!

Can you see a dog? (Finns på Youtube)
(Bilder eller gosedjur)

-Can you see a dog? (händerna vid ögonen)
-Yes I can.
-Can you see a dog?
-Yes I can.
-Can you hear a dog? (händerna vid öronen)
-Yes I can.
-Bow bow bow bow bow! (cat,horse,hen,chick,lamb…)

I´m saying good morning (Finns på Youtube)

I´m saying good morning to you! x x (klapp)
I´m saying good morning to you! x x
I´m saying good morning,
I´m saying good morning,
I´m saying good morning to you! x x
((Good morning and how do you do?)

Goodbye (Finns på Youtube)

Goodbye to you and you and you
to every girl and boy.
Tomorrow is another day,
a new day full of joy.

SÅNGLISTOR för lek och rörelse;

Elefantboken, Lutfisken AB
Nippertippan s 24
Hej tummen upp s 31
Sabokoaja s 32
Klappa händerna s 34
Huvud axlar knä och tå s 39
Månaderna s 44
Hej sa Petronella s 61
Lilla hästen Plopp s 76
Har du sett min far s 77
Kaninvisan s 78
Hoppe hare s 89
Björnen sover s 93
En bonde i vår by s 104
Kalle Anka s 117
RiaRa s126
Flätan s 127
Denna ringen s130
Törnrosa s 132
Grevens hund s 133
Skrammelbil s 139
Gubben i lådan s 141
Herr Gurka s 157
Bim bambiri s 175
Nu ska vi spela på trumman s 180
Jag känner det i magen s 182
Honky tonky s 35
Gunga åt öster s 84
Fader Abraham s 41
En bonde i vår by s104
En elefant balanserade s 151
Trampeland s 99
Dansa i en ring s 129

Musikskatten, Lutfisken AB
Gunga åt öster
Lasse går i ringen
Opp och ut och gå
Abborren
Den gyllengula fågeln
Adam hade sju söner

Smått å gott, O.Widestrand, Sv.Skolmusik AB
Mojje Moccasin
En kulen natt
Moster Ingeborg En elefant promenerade
Ett två tre, O. Widestrand, Sv.Skolmusik AB

En bonde i vår by
Hej tummen upp
Klappa händerna

Låteri-Låtera O. Widestrand, Sv.Skolmusik AB
Kaninvisan
Fader Abraham

Håll-i-gång-sång O.Widetrand
Sabokoaja s 3
Tänk att du är du s 62
Var inte som en igelkott s 64
Flätan s 66
Vi bygger opp s 76

Sångskatten, L.Borgljung, Almqvist&Wiksell
Gubben i lådan
Önskeringen
Sabokoaja
Moster Ingeborg
En kulen natt
Ole dole doff

Nu ska vi sjunga Almqvist&Wiksell
Vänster höger vänster höger
Katten och råttan

Våra Visor, Härén-Hellsing, Almqvist&Wiksell
Nippertippan
Här dansar herr Gurka
Vi kommer ifrån Riara
Via vua vampa
Tre små gummor
Måndag gör jag ingenting (Gesällvisa)
Måndagsbarn
Så gå vi runt om ett enerissnår
Jag hamrar och spikar
Som soldater tåga vi
Törnrosa
Rövare

Da Capo 0-2
Gomorron s 7
Nu är vi här igen s 8
Herr Gårman s 18
Måndag är så mallig.. s 28
Sabokoaja s 73
Tänk att du är du s 92
Denna ringen s 106

Lilla sångboken, B Hallin m.fl. Liber
Hoppe hoppe hare
Gunga åt öster
Björnen sover
I ett hus vid skogens slut
Lunka på
Det finns nå´n av varje sort
Så går vi runt om ett enerissnår
Törnrosa var ett vackert barn
Har du sett Per Sjuspring dansa? m.fl.sånglekar

Birgittas visor finns på youtube:

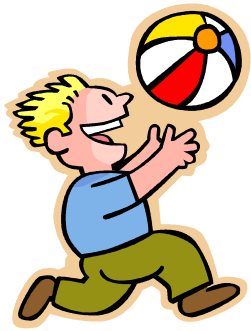
Sitta stilla (Finns på Youtube och Spotify)

Alldeles för länge har jag suttit stilla.
Från huvét ner till tårna har det börjat killa!
Nu vill jag upp och hoppa en stund för sen
så går det mycket mycket bättre att jobba igen.
//:Först sträcker jag mej upp så högt det går,
sen kryper jag ihop och nyper mina tår.
Så hoppar jag runt i en tokig dans,
som ett troll som svänger sin slängiga svans.://
Ur boken: Här kommer jag! B Bäckström

Klappa, stampa, snurra (Finns på Youtube och Spotify)

Jag kan klappa mina händer,
klapp, klapp, klapp!
Jag kan stampa mina fötter,
stamp, stamp, stamp!
Jag kan snurra runt i ring,
det går lätt som ingenting!
Jag kan hoppa som en boll - mot taket!!
Ur boken: Här kommer jag! B Bäckström

Rör dej! (Finns på Youtube och Spotify)

Skaka dina händer, sparka dina ben!
Plocka några äpplen på en hög, hög gren.
Plantera några lökar djupt ner i ett hål!
Sen dribblar du din fotboll och skjuter i mål!
Hoppa runt och rör dej precis som du vill!
Stanna på ett ben och försök att stå still.
Nu tar vi höger, sen tar vi vänster,
så tar vi båda och hoppar till!
Ur boken: Kul att se dej! B Bäckström

Hänger du med?

Hänger du med?
Ja visst gör jag det!
Är det riktigt säkert?
Javisst är det det!
Då ska vi hoppa, klappa, snurra, vinka, tralla etc
Ur boken "Hänger du med?" B.Bäckström

Kringelikrokar

Kringelikrokar, kom alla tokar!
Låt oss hoppa kråka och busa och bråka!
Kringeli krokar kom alla tokar!
BOJN BOJN BOJN!

Smusselismyga, kom alla blyga!
Låt oss sitta stilla och pussla och pilla!
Smusselismyga, kom alla blyga!
Psst Psst Psst!
Ur boken: Nu sätter vi igång! B Bäckström

TEMA - PÅSK, sånger, lekar, ramsor

(Vissa tips hämtade från lektion.se M. Mårtensson, A. Anund, B. Bäckström)

Mel. Vi komma vi komma från pepparkakeland...
Till påsken, till påsken jag målar mina ägg.
Jag ritar små harar och sätter på min vägg.
Ibland vill jag sjunga om lilla Gullefjun
och granna tuppar gör jag utav blå och gula dun.

Med läppstift på näsan och huckle på mitt hår
och kjolar så långa att dom till marken når,
jag går med min kompis på gatan vid vårt hus
och får en massa godis fast vi gör så mycké bus.

Mel. En sockerbagare
En tupp, en höna och en kycklingskara
dom gick till torget i staden Vara.
Dom tänkte köpa ett vackert ägg.
Men handlar´n sa: Varsågod och lägg!

Påsksång Mel: I sommarens soliga dagar
Ett ägg och en tupp och en höna,
en kyckling i gräset det gröna
Och barnen i solen den sköna
gör påsken gul och kul, kuckeliku!
Ett påskaris, en tulipan,
en liten tupp av marsipan.
En eld, en smäll, fyrverkeri,
ett vackert ägg med godis i.
En häxa, en katt och en höna,
gör påsken gul och kul, kuckeliku!

Mel. Gul, gul, gul är mössan på mitt huvud
Gul, gul, gul är mössan på mitt huvud
Gul, gul, gul är dräkten som jag bär
Allt som är gult, gult, tycker jag är vackert
För min lilla vän är kycklingen

Påskäggsvisan Mel: en sockerbagare
En liten höna, hon bor i staden
hon värper påskägg, mest hela dagen.
Hon värper stora, hon värper små
hon värper några med prickar på.

Och i vårt påskris, vid varje fjäder
där ska dom lysa i vackert väder.
Där hänger stora, där hänger små
där hänger några med prickar på.

Påsken Mel:karusellen
Påsken, påsken, påsken är så skön
då så får vi påskägg, stora fulla påskägg.
Sedan ska vi dansa alla runt i ring
skynda på, skynda på nu ska alla dansa kring.
//: För ha ha ha, nu går det så bra
för gubbarna, och gummorna och häxorna och ja´ ://

Små kycklingar M**el: små grodorna**
//: Små kycklingar, små kycklingar är lustiga att se ://
//: Ej öron ej öron ej svansar hava de ://pip pip pip pip pip ...

//: Små tuppar, små tuppar är lustiga att se ://
//: På ett ben, på ett ben, på ett ben gala de :// Kuckeliku kuckeliku

//: Små hönorna, små hönorna är lustiga att se ://
//:Dom hoppar och flaxar och sedan kacklar de :// Ka-ka-ka-ka

EN PÅSKKÄRING ÄR JAG ur "Nu sätter vi igång!" Youtube
En påskkäring är jag med kvast och sjalett
och kaffe jag har i min kanna.
Till Blåkulla far jag, dit flyger jag lätt
och där brukar gummorna stanna.
När månen lyser klar, min katt och jag vi far.
Sen samlas alla gummor till fest i några dár.
I brasans varma sken, vi svänger våra ben,
så glada och vilda och granna

GULLEFJUN
Det var en kyckling som hette Gullefjun
hon skulle ge sig ut på promenad
Och solen lyste och gräset lockade
och hela världen var så hjärtans glad.
Det fanns ett hål uti hönsgår´ns nät
där genom trippade med lätta fjät
den lilla Gullefjun med mjuka silkesdun
och alla hönsen sa ka-ka-ka ka.

När Gullfjun kommit en bit på vägen
då mötte hon en svart och gammal katt.
Men Gullfjun trodde inte han var farlig
så han blev inte rädd ett enda skvatt.
Men katten slickade bums sin nos,
han tänkte nog av Gullfjun göra mos.
Den lilla Gullefjun med mjuka silkesdun,
och alla hönsen sa ka-ka-ka ka.

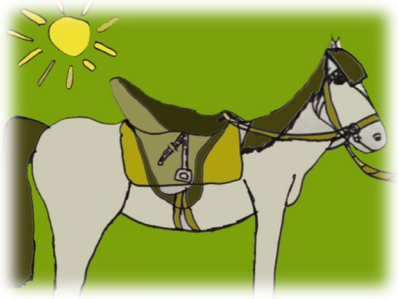
Då hörde Gullefjun att någon skällde
och det kom rusande en väldig hund.
Då tyckte katten det var bäst att springa
och så försvann han på en halv sekund.
- Tack kära hund, sa lilla kycklingen.
- Du räddat mig, du kan få bli min vän,
sa lilla Gullefjun med mjuka silkesdun
och alla hönsen sa ka-ka

MUSIKTEMA: Djurparad F-3

Sånger om djur
Ett tema jag genomförde under en termin tillsammans med barn och lärare F-3, c:a 30 barn. Temat avslutades med program för övriga skolan och för föräldrar. Barnen fick välja att vara utklädda, ha med gosedjur eller bara vara sig själva.

Djurparaden Rubinen F-3

HUND 1.Valpen min (vers 1,2,5) (G Bornemark)
2.Greven hade en liten hund (kanon)
3.Can you see a dog? (B.Bäckström, Youtube)
KATT 4.Can you see a cat? (B.Bäckström, Youtube)
5.Jag ska sjunga en liten stump
6.Här ligger vår lilla fru katt (3 verser)
7.Tänk jag drömde en natt
RÅTTA 8.Var bor du lilla råtta (Delad kör)
HARE 9.Ramsa:Harry har hittat en hare
10.Hoppe Hoppe hare
KANIN 11.Jag är en vanlig kanin (rörelser) (3v.)
12.Små grodorna
APA 13.Det var en gång en apa (2 ggr)
14.Ramsa: Fem små apor hoppade i sängen
HÄST 15. Can you see a horse? (B.Bäckström, Youtube)
16.Lilla hästen Plopp (Rörelser) (2 ggr)
17.På fyra ben går den som…
18.En flodhäst kom till mej
SPINDEL 19. Imse Vimse Spindel /
20. Imse Vimse Spindel WOW!!

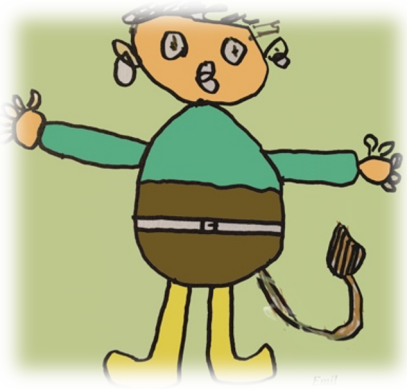

MUSIKTEMA Våra visor/ Lennart Hellsing

I vårt arbete ingick dessa sånger/danser men också att läsa böcker, måla bilder ur böckerna och skapa en skärmutställning inför programmet. Alla barn ur åk 1-3 medverkade, totalt c:a 60 barn. Några ville vara utklädda, t.ex. herr Gurka fanns med, liksom Petronella med paraply och några Nippertippor. Några barn berättade kort om Lennart Hellsing.

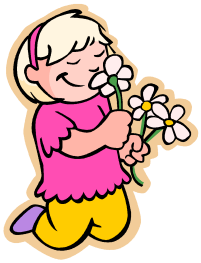
Programmet uppfördes för kompisar i skolan, föräldrar på kvällstid och för en grupp förskolebarn. Lyckat tema som vi arbetade med i nästan en hel termin.

ÅR	SÅNG	SID	TYP
1+2	Som soldater tågar vi	27	rörelser på platsen
1+2	Hej sa Petronella	31	rörelser
1+2	Dinkeli dunkeli doja	44	steg/handklapp
1+2	Nippertippan	62	rörelser
1+2	Herr Gurka	81	dans av ”gurkor” (papp)
3	Den tappre generalen	47	pantomim
3	Trollringen	65	solo+grupp
3	Säg mig du lilla fågel	64	solo v 1+grupp
3	Maskeradbalen	74	skyltar/utklädda
3	Önskevisa	85	solo v 1+grupp
1+2+3	Gesällvisa	71	rörelser
1+2+3	Där uppe i gardinerna	19	RAP
1+2+3	Hej vad det susar	149	2-stämmigt
1+2+3	Om våren /Hyacinter och tulpaner…	93	danssteg, final

MUSIKTEMA NU SKA VI SJUNGA (ur boken med samma namn)

Visor med musik (och ibland text) av Alice Tegnér maj -xx

1. Om våren (vers 1&2) sid 3
2. När Lillan kom till jorden (solo v1) 10
3. Bä bä vita lamm (2ggr) 21
4. Katten och svansen 39
5. Mors lilla Olle (drama) 49
6. Ekorrn satt i granen (solo v1) 50
7. Blåsippan ute i backarna står (grupp) 54
8. Sov du lilla videung (2ggr) 58
9. Vart ska du gå 67
10. God dag min fru (5 verser) (drama) 68
11. Baka baka kaka 72
12. En sockerbagare (2ggr) (drama) 133
13. Världen är så stor så stor 130
14. Du lilla solsken (2ggr) (solo)
15. Ett två tre fyr (2ggr) ALLSÅNG 94

Tema: Nu ska vi sjunga

I vårt arbete ingick dessa sånger/danser men också fakta om Alice Tegnér och hennes liv. Barnen fick måla bilder och skapa en skärmutställning inför programmet. Alla skolans barn ur åk 1-3 medverkade, totalt c:a 60 barn. Alla barn stod på scenen samtidigt och ibland klev solister fram och sjöng. Några ville vara utklädda, Olle, sockerbagare, blåsippor m.m. Några barn berättade kort om Alice Tegnér och om boken.

Programmet uppfördes för kompisar i skolan, föräldrar på kvällstid och för en grupp förskolebarn. Lyckat tema som vi arbetade med i nästan en hel vårtermin. Vi hade fått ett kulturbidrag som gjorde det möjligt att ”låna” en orkester som ackompanjerade sångerna.

TEMA: VATTEN, sånger och ramsor

Vattenvisor:

Dripp dropp Vad är det som regnar på våra paraplyn etc
Vattenkanon: Vattenmoln som faller ner som regn och snö som smälter ner...etc
Hej sa Petronella

Ramsor om vatten. Kanske kan man göra egna melodier?

Spring efter vatten, spring efter vatten
Hopp över stock, hopp över sten
Spring efter vatten, spring efter vatten
Ös i, ös i
Spring hem igen, spring hem igen
Hopp över sten, hopp över stock
Spring hem igen, spring hem igen

Segelbåtarna

Fem små båtar segla på en sjö,
en kunde inte styra, så var de bara fyra.
Fyra små båtar segla på en sjö,
en segla på sne´, så var de bara tre.
Tre små båtar segla på en sjö,
en fick syn på fiskar små, så var de bara två.
Två små båtar segla på en sjö,
en segla på en sten, så var de bara en.
En liten segelbåt segla på en sjö
när den vände hem, så blev de åter fem.

Hej sa Petronella

Hej, sa Petronella i från Plaskeby.
Det är tid att fälla upp sitt paraply.

Sen så ska vi traska kring och ha det kul.
Det får gärna plaska ända fram till jul.

Glada ska vi ropa: Tjenare och mors!
Segla allihopa bort i en galosch.

Segla hela natten intill ljusan dag.
Är du rädd för vatten? Det är inte jag.

Dripp, dropp

Dripp dropp dripp dropp
dripp dropp dripp dropp.
Vad är det som regnar på vårat paraply?
Vad är det som snöar ner från skyn?
Jo, vatten, vatten, bara vanligt vatten.

Dripp, dropp....
Vad är det i molnen där uppe i det blå?
Vad är det som båtar flyter på?
Jo, vatten, vatten, bara vanligt vatten.

Dripp, dropp....
Vad är det vi badar och simmar i ibland?
vad är det som kluckar emot strand?
Jo, vatten, vatten, bara vanligt vatten.

Dripp, dropp.....
Vad är det som fryser och blir till snö och is?
Jo, det tror jag nog ni vet precis.
Jo, vatten, vatten, bara vanligt vatten.

Dripp, dropp....
Vad är det man fyller i kylar´n på en bil?
Vad är det som droppar ur en sil?
Jo, vatten, vatten, bara vanligt vatten.

En kulen natt

En kulen natt, natt, natt min båt jag styrde
på havets vågade, vågade våg så skummet yrde.
Och vart jag sågade, sågade, såg på havets vågade, vågade våg,
långt ner i dju-peti-peti-peti-pet en fisk jag såg
och det var **DU!**

Det droppar

Det droppar (med två fingerspetsar på bordet)
det regnar, det regnar (trumma med alla fingertoppar)
det öser ner, det öser ner (trumma fortare och fortare)
det haglar, det haglar (trumma hårdare med alla fingertopparna)
det åskar (trumma med knutna händer)
det blixtrar, det blixtrar (teckna en sicksackblixt i luften)
alla barnen springer hem (spring med fingrarna över bordsskivan)
så fort de kan (göm händerna bakom ryggen)

Regnet

Regnet smattrar
smatt, smatt, smatt
Vinden viner
ouii, ouii, ouii.
Men vad nu?
Regnet är slut,
stormen är slut.
Kom, så springer vi ut!

Sång Melodi: Och nu så vill jag sjunga

En visa vill jag sjunga att hösten den är här
och löven börjar gulna och det är gott om bär.
Och ekorrar och harar får snart sitt varma skinn
och många fåglar flyttar för höstens kalla vind.
Men ännu skiner solen så varmt uppå min kind.
Så därför vill jag sjunga att hösten den är min.

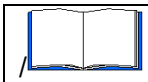
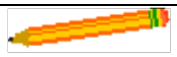
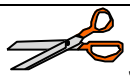
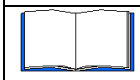
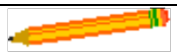
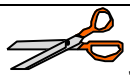
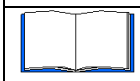
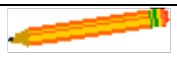
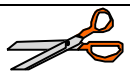
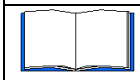
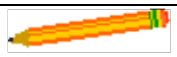
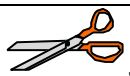
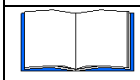
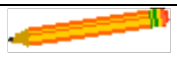
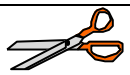
Ett annat tips: Fyll flaskor med vatten i olika nivåer och spela på dem genom att blåsa. Det kan bli en fin orkester.

FIXA-KORT ...när du har en stund över.

Klipp isär, välj en uppgift i taget att klistra in i din bok och arbeta med.

Måla bilder till om du vill och kan.

 Skriv tre djur som har fyra ben. Måla en bild av en häst.	 Skriv tre saker som din hand kan göra. Rita av din hand.	 Skriv vad du tycker om att äta. Måla det du gillar bäst.	 Jag har fyra ben och är ganska liten. Jag kan bo under en trappa. Jag har taggar. Vem är jag? Måla och skriv.
 Skriv tre djur som har päls. Måla en bild av en lurvig hund.	 Skriv tre saker som din mun kan göra. Måla en mun som skrattar.	 Skriv vad du tycker om att leka. Måla när du leker med en kompis.	 Jag har fyra ben och kan hoppa bra. Mina öron är långa. Jag trivs i skogen. Vem är jag? Måla och skriv.
 Skriv tre djur som lever i vatten. Måla en bild av en bläckfisk.	 Skriv tre saker som din fot kan göra. Måla en fin sko.	 Skriv hur en bra kompis ska vara.Måla en bild av din bästa kompis.	 Jag har vingar och randig kropp. Jag finns på sommaren. Jag kan sticka dig. Vem är jag? Måla och skriv.
 Skriv tre djur som kan flyga. Måla en bild om du vill.	 Skriv tre saker som ditt öga kan göra. Måla ett ansikte.	 Skriv vad du tycker om att se på TV. Måla något du gillar.	 Jag är lång och smal. Jag kan krypa. Jag har ränder i sick-sack. Jag är farlig. Vem är jag? Måla och skriv.
 Skriv tre djur som är farliga. Måla en bild om du törs.	 Skriv tre saker som din näsa kan göra. Måla en ros som luktar gott.	 Skriv tre saker som du är bra på att göra. Måla när du sover i din säng.	 Jag har två ben och vingar. Jag bor i en hönsgård men jag är inte en höna. Vem är jag? Måla och skriv.

STAVNINGS-VISOR

J-ljudsvisor Hj Melodi: Lilla snigel

Hjul på vagn och hjort i skog,
hjärna, hjälm, hjärta, hjälp.
Hjälten Hjalmar likaså
ska med H J stå.

Lj Melodi: Gubben Noak

Ljud och ljuga, ljud och ljuga,
ljuvlig, ljus och ljum.
Ljung i Ljungby plocka.
Ljusbad tas med måtta.
Ljud och ljuga, ljud och ljuga,
ljuvlig, ljus och ljum.

Dj Melodi: Lunka på

Djup, djur, djärv,
djup, djur, djärv.
Ord med D J kan jag nu.

Stj Melodi: Blinka lilla stjärna där

Blinka lilla stjärna där,
så kan ingen stjäla här.
Ej den minsta stjälk han tar.
Vagnen stjälper om den far
över fågelns långa stjärt.
Ord med S T J jag lärt.

Skj Melodi: Som soldater...

Skjorta, skjul och skjuta skjuts,
skjorta, skjul, skjuta, skjuts.
Aldrig mera stavar vi fel på S K J

(Från tidskriften ”Vår skola” för länge sen...)

SKILJETECKEN

Skiljetecken. kallas de tecken som talar om när en mening är slut. En mening kan vara något man berättar eller påstår. Det kan också vara en fråga, en uppmaning eller ett utrop.Skriv **Skiljetecken** som rubrik överst på en ny sida i din bok.

PUNKT

Punkt, en liten gullig hund,
snäll och glad och mycket rund.
Han vill gärna komma ut
när en mening tagit slut.

Skriv av versen och måla en glad och rund hund.

FRÅGETECKEN

Frågetecknet, kul figur,
undrar varför, när och hur?
Frågar och vill höra
vad du tänker göra.

Skriv av versen och måla en bild av frågetecknet.

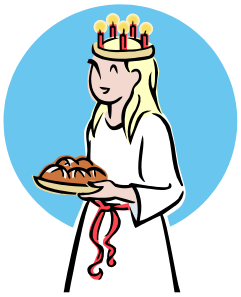
När man skriver en uppmaning eller ett utrop, slutar man med ett **utropstecken**.
Kom hit! Sitt ner! Var tyst! Akta dig! Vilken god glass! Nu var du duktig!

UTROPSTECKEN

Utropstecknet kommer här.
Hon kan vara sur och tvär.
Tycker om att tjata,
gnälla, ryta, gnata !

Skriv av versen och måla en bild av utropstecknet.

(Kan gå att sjunga till ”Blinka lilla...” om man upprepar de två första raderna i varje vers.)

LUCIA

Luciaspel för de yngre barnen sammansatt
av Birgitta Bäckström www.barnvisor.dinstudio.se

1. Natten går tunga fjät…

2 .Så mörk är natten i midvintertid...

3. Goder morgon/afton

4.Vers: tärna
Lucia det var så mörkt kring vårt hus.
Då kom du med värme och tända ljus.

5. Vers: Lucia
Ni alla kan lysa precis som jag
och göra den mörkaste natt till dag.
En hjälpsam hand och ett vänligt ord
blir för många värme och ljus på vår jord.

6.Lucia är en flicka… (se text s.2) vers 1 solo, vers 2 stj.gossar, vers 3 alla (Youtube)

7. Vers: Tomtar
Och julens alla tomtar med gran och juleljus
er önskar juleglädje i varje hem och hus!

8. Vi är tomtar små (se text s.2) rörelsevisa (Youtube)

9. Nu väntar vi på julen som kommer snart (se text s.2) sång av smågrupper (Youtube)

10. Vers: Alla
I hus och hem man tänder snart
små ljus som skiner varmt och klart.

11. Nu tändas tusen juleljus allsång

12. Natten går tunga fjät

Sid 2

Lucia-visa ur Kul att se dej! Gehrmans förlag, lyssna på Youtube

1.Lucia är en flicka med stjärnor i sitt hår.
Den trettonde december jag kommer varje år.
Jag sprider lite värme, jag sprider lite ljus
bland människor som väntar i mörka hus.

2.Och i Lucias följe går stjärngossarnas rad.
Med strutar på vårt huvud vi går på promenad.
Små tärnor finns här också med glitter och med ljus.
Vi sjunger våra sånger i mörka hus.

3.Tillsammans vill vi komma med glädje till ert hus
och sjunga våra sånger med stjärnor och med ljus.
När natten är som mörkast och dagarna är grå
då kommer vi med ljuset och hälsar på.

Tomtevisa Ur Kul att se dej! Gehrmans förlag, lyssna på Youtube

Vi är tomtar små, vi är tomtar små som kan smyga tyst på tå.
Vill du klappar få, vill du klappar få är det bäst du passar på!
För vi kollar här och vi kollar där så att barnen snälla är!
Alla tomtar små smyger tyst på tå sen tillbaka till sin vrå.

Nu väntar vi på julen Ur Här kommer jag! Gehrmans förlag,

1.Nu väntar vi på julen som kommer snart.
Där ute är det kallt, stjärnor lyser klart.
Och stjärnan i vårt fönster den har vi också tänt,
den första söndán i advent.

2.Nu väntar vi på julen som kommer snart.
Nu övar vi Lucia och pyntar rart.
Och doft av pepparkaka den har jag redan känt,
den andra söndán i advent.

3.Nu väntar vi på julen som kommer snart
och tiden raskar på med en väldig fart.
De julkort jag har målat dem har jag redan sänt,
den tredje söndán i advent.

4.Nu väntar vi på julen som kommer snart.
Nu har vi kokat skinkan och allt är klart.
Paketen har vi lackat och granen har vi tänt,
den fjärde söndán i advent.

Böckerna med mina visor kan beställas från Gehrmans förlag.
Adress finns på min hemsida www.barnvisor.dinstudio.se

Bakgrunden till några av mina visor (Finns på Youtube o Spotify)

Att hela tiden umgås med barn i skolåldern, skapar mängder av uppslag för små visor. Här berättar jag om några av visorna som blivit till spontant.

Förlåt (ur Här kommer jag) Youtube och Spotify

Två rödgråtna flickor kommer in efter rasten. Vad som hänt vägrar de att berätta hur jag än lirkar och försöker medla.
-Kan ni inte bli sams nu och säga förlåt till varann? försöker jag.
Sura miner, inga svar, tiden går, de andra barnen väntar otåligt på att lektionen ska börja.
-Hör ni tjejer, säger jag till slut. Ska vi slå vad om en sak? Ni försöker säga *förlåt* tills i morgon och jag försöker skriva *en sång om att säga förlåt*, så får vi se vem som lyckas?
De nickar lite truligt, blänger på varandra och sätter sig på sina platser.
Nästa morgon knackar det på dörren före första lektionen. Flickorna kommer in, leende och hand i hand för att visa mig att nu är de sams igen. De berättar glatt om vad som hände igår och hur det hela löste sig. Nu har de sagt förlåt och allt är bra igen!
Jag har hunnit göra min visa som heter Förlåt och den sjunger vi förstås och pratar en lång stund om hur man kan lösa konflikter. Alla är mycket aktiva och berättar om olika händelser som de upplevt. Visan upprepas varje gång det finns anledning...och ofta annars också. (”Förlåt” finns på Youtube)

Termobyxor...(ur Hänger du med?)

Hon tittade lite uppgivet in i det öppnade torkskåpet där overaller, termobyxor, vantar och stövlar låg och hängde huller om buller. Med en suck vände hon sig till mig just när jag kom förbi.
-Du Birgitta, har du gjort nå´n sång om termobyxor? sa hon med lite resignerad röst.
-Nej det har jag inte, men om du vill kan jag försöka göra en, svarade jag.

Veckan efter när vi hade vår sångstund igen, fick hon sin sång:
Termobyxor, vantar och varma...etc
Finns i ”Hänger du med?” Gehrmans förlag)

Skvallerbyttan (ur Hej på dej skolan!) Youtube och Spotify

Efter en ovanligt jobbig skoldag med många konflikter bland barnen att utreda, går jag i skogen med min hund. Det mal i huvudet av alla tankar och vi går i rask fyrtakt. Skvallerbytta bingbång... skvallerbytta bingbång...den gamla ramsan blir en sång som jag skriver ner när jag kommer hem.
Sången ska sjungas som växelsång med ilska och gnabb i början och en övergång till vänskap och förståelse. Stå gärna i två grupper mot varandra. På ”Nej, nej, nej!” bildar man ring och tar varandras händer. Visan finns på Youtube och Spotify.

Den första snön (ur Här kommer jag!) Youtube och Spotify

Carl, 9 år, dröjer sig kvar när de andra gått ut på rast.
-Birgitta, vet du vem Cilla är, hon som går i 3c?
-Ja, det vet jag nog, tror jag. Hur så, Carl?
-Jo, för jag gillar henne, men det får du inte tala om för någon. Igår kväll var vi ute och gick bara hon och jag. Det började snöa och det blev spår efter oss i snön när vi gick. Det var jättemysigt!

Det blev en visa. När vi sjungit den kom Carl fram efter lektionen.
-Du Birgitta, den sången vi sjöng förut, handlade den om mej och Cilla?
-Ja, det gjorde den faktiskt. Vad tyckte du om den?
-Den var jättefin. Men tala inte om för någon....
Cilla flyttade efter den terminen till en annan stad.....Carl sörjde.

Godnattvisan (ur Hej på dej skolan!) Youtube och Spotify

-Berättade du för mamma och pappa om det roliga vi gjorde i skolan igår?
”-Ja, men mamma hade så mycket att göra så hon sa att jag skulle berätta för pappa och då gick jag till honom men han såg på TV så han sa att jag skulle gå och lägga mig så skulle han komma in till mig sen och säga gonatt och lyssna på det jag skulle berätta, men jag somnade innan han kom in och i morse hade vi lite stressigt, så....men jag ska nog berätta ikväll, om jag får...”

Nu kom ”Godnattvisan” till!! Senare skrev jag också ”Stoppa tiden”, ”Vi behöver varandra” och ”Det bästa du kan ge” på samma tema.
”Kom sätt dej intill mej här en stund, på min sängkant när dagen är slut.
Så mycket vi har att tala om som vi inte har hunnit förut...”

När jag var mycket liten (ur Här kommer jag!) Youtube och Spotify

Man ringer mig från kyrkan och undrar om min lilla barnkör kan sjunga på ett barndop. Vi brukar inte sjunga i kyrkan...
-Jag har nog inte något som passar så bra, svarar jag lite tvekande.
-Men det är en lillasyster till två av barnen i din kör, som ska döpas?!
-Får jag fundera några dagar?
Så kommer visan ”När jag var mycket liten” till, ganska fort och enkelt. Vi sjunger den och ett par andra små visor om vänskap och dopet är så fint...Malin och Mattias är så stolta över sin gulliga lillasyster Matilda.

Det går några år. Jag får en ny grupp sexåringar i min sångsamling. Här finns Matilda med!! Vi är lika förvånade både hon och jag när vi upptäcker detta. Hon får veta att sången i boken med bilden på en liten baby, första gången sjöngs på hennes dop. Jättestolt och lycklig sitter hon sedan mitt i ringen varje gång vi sjunger hennes sång.

Ta det lugnt! (ur Solen lyser Wessmans förlag)

Niklas är en stillsam, tystlåten liten kille. När det bråkas och stojas runt honom, sitter han ändå lika lugnt och jobbar med sina uppgifter. När några barn blir osams eller tråkiga mot varann är det ofta Niklas som gjuter olja på vågorna. Han är en stor diplomat som på ett lågmält och lugnt sätt får de andra att lyssna och tänka efter.
Denne lille kille är den jag tillägnat min sång ”Ta det lugnt!” men det får han aldrig veta...(Ur ”Solen lyser bara för oss” Wessmans förlag)

Det är inget kul! (ur Vi är framtiden Wessmans förlag)

Jonna är raka motsatsen till Niklas. Hon är enda barnet till lite äldre föräldrar och hon är van att bestämma. Får hon inte sin vilja fram, sätter hon näsan i vädret, blir aggressiv och tråkig i tonen och kommer ofta i konflikt med klasskamraterna.
Själv vill hon gärna låna andras grejor men är mycket ogin när det gäller att själv dela med sig. Hon ljuger och skyller ifrån sig.
När några flickor ska öva in en dans till Jonnas kassettband vill hon stå längst fram och bestämma hur de andra flickorna ska göra. När de har egna idéer tar hon hand om sin kassett och vägrar vara med.
Det blir ingen dans...men Jonna får bli förebild i en sång om den gyllene regeln: ”Allt vad du vill att andra ska göra mot dig....”
Nu är hon själv färdig lärare sen flera år. Jag hoppas hon lärt sig något på vägen.
(Ur ”Vi är framtiden” Wessmans förlag)

Killar och tjejer (ur Kul att se dej) Youtube och Spotify

-Varför sjunger ni inte med, killar??!! ALLA ska vara med när vi har musik! Visst kan ni sjunga bara ni vill??
-Nej för det är inget kul...
-Varför är det inget kul??!!
-Nej för det finns inga sånger som passar för killar!! Alla låtar är så töntiga!!
-Vad ska era låtar handla om då?
-Om sånt som VI gillar!!
-Vad är det då?
-Ja, till exempel fotboll och hockey och cross och sånt!!
-Hör ni killar, om jag gör en sång om det som ni gillar, lovar ni att sjunga den då?
-Njaaa (med viss tvekan) det kanske vi gör...
-Okey, då gör jag en låt till er!

Leenden sprider sig bland killarna i årskurs tre...det klarar hon aldrig...

Dagen därpå kommer visan – killarna sjunger (!) och godkänner!! Det handlar ju om hockey och fotboll…
Då vill flickorna också ha sin vers. Det är aktuellt med barbiedockor i klassen, man plockar vårblommor och man pratar om favorithästen...

Senare gjorde jag en tredje vers: Det här är låten som ALLA gillar.
Man gör rörelser till, förstås.
Visan ”Killar och tjejer” finns på Youtube och Spotify.

SVENSKA i min specialundervisning åk 1-3

Jag arbetade mina ”sista” tio år före pension som speciallärare kombinerat med musik (mitt favoritämne!). Då använde jag mig mycket av taktila läromedel, kort, läsdomino, snurror med klädnypor, bildkort etc., material som jag skapat själv. Barnen jobbade efter olika program beroende på var de befann sig i sin ålder och utveckling. I varje program ingick likadana moment men i stegrad svårighetsgrad. Ett enormt jobb att skapa, sätta ihop och sortera på ett lättåskådligt och åtkomligt sätt för barnen, men när jobbet väl var klart fick jag massor med tid att sitta med varje elev. Allt material var numrerat och bara att hämta i sin låda. När man var klar satte man kryss på sitt arbetskort i skrivboken och gick

1.Enstav. ord vers.VAL..	6. Kons.möte stol…	11. ck-ord, x-ord	16.J-ljudet j	21. Sj-ljudet sk,sj
2.Enstav.ord gem. bok..	7. " tvåstav. stuga…	12. Ng-ljudet ng	17. " g	22. " sk, sj, skj,
3.Tvåstav. ord -a -e	8.Kort vok. katt, tass	13. " ng, n, g	18. " lj, hj, dj	stj, sch, ch
4.Tvåstav. ord -er -ar	9. " mygga, kudde	14. Sammans.ord	19.Tj-ljudet tj,k	
5.Tvåstav. ord -or -ar	10.Kort vok. häst, ost	15. Å-ljudet å-o	20. " tj, k, kj	

vidare på egen hand med nästa uppgift. Många av mina idéer hamnade senare i boken ”Lek med kort” hos Liber förlag. Slutsåld men finns på vissa bibliotek.

Skriv vilket program du arbetar med. Hämta arbetsuppgifter i lådan i skåpet.

Eget arbete i svenska

1. Ord/bild skriv i boken ☐
2. Läsdomino ☐
3. Läggspel ☐
4. Ordjakten Skriv tio ord. ☐
5. Arbetskort ☐
6. Läs en bok ☐
7. Välj: Dator, trollkort, lapptäcken, snurror ☐

BRA JOBBAT! TA ETT NYTT KORT.

Eget arbete i svenska

1. Ord/bild skriv i boken ☐
2. Läsdomino ☐
3. Läggspel ☐
4. Ordjakten Skriv tio ord. ☐
5. Arbetskort ☐
6. Läs en bok ☐
7. Välj: Dator, trollkort, lapptäcken, snurror ☐

BRA JOBBAT! TA ETT NYTT KORT.

Förklaring

1. bildkort+text, läs-skriv i skrivbok

2.Serholt läslänga eller annat läsdomino jag skapat

3.Palinspel (kopierad spelplan inplastad och numrerad)

4. stavn.träning ur Lek m kort,inplastat och numrerat

5.kort med skrivuppgift, inplastat och numrerat

6. bok att läsa tyst (särskild boklista att kryssa i)

7. valfritt, oftast datorn, Klicker, ett utmärkt program

Måla bild, dekorera i boken, bokmärke,klistermärke...

Ta nytt kort, klistra in, börja från början – lite svårare uppgifter.

Det här var mina arbetsuppgifter som utgick från material jag samlat från förråd, boksamlingar och egentillverkat material. Det var viktigt att anpassa svårighetsgraden i de olika programlådorna. Här kan man följa arbetsgången från det enklaste till mer avancerat.

Mitt arbetsrum i några år. Plats för max 5-6 elever för spec.undervisning.

En del av det jag hittat på som givits ut.

Att lära med musikens hjälp

En artikel från lektion.se

Musik kan vara ett fantastiskt hjälpmedel för inlärning i många olika ämnen. Så varför inte använda rytmer, sång och rörelse som ett stöd för inlärningen? I sin medlemsartikel sammanfattar musikgruppens moderator några tankar och teorier runt musikens betydelse i undervisningen. Hon berättar också om ett spännande undervisningsprojekt där hon jobbade med kreativa inslag, beröring, rytm och dans.

Medlemsartikel av Birgitta Bäckström.
Efter en period av sjukskrivning erbjöds jag av skolan att få arbeta med elever i mindre grupper och i behov av särskilt stöd i sin läs - och skrivutveckling. Jag bestämde mig då för att denna undervisning inte skulle få bli ensidigt och traditionellt inriktad på träning av läsning och skrivning. Min önskan var att musiken också skulle få vara med i undervisningen på olika sätt! Jag fick fria händer att utforma min specialundervisning på mitt eget sätt, som ett projekt.

Eftersom jag under många år som klasslärare på lågstadiet lärt mig betydelsen av att varva undervisningen med *avslappning, musik* och *rörelse*, önskade jag få med dessa moment även i min specialundervisning. Jag visste av erfarenhet att lästräningen går utmärkt att kombinera med sångtexter, musiksagor och olika musikprojekt. När man har roligt tänker man inte på att man lär sig! Jag hade hört talas om olika metoder att blanda musik med inlärning, till exempel **mozarteffekten** och **suggestopedi**. Den senare metoden fångade mitt intresse och jag läste det jag kunde hitta.

Inspirationskällor

Georgi Lozanov, forskare och professor från Bulgarien, lanserade för många år sedan en intressant inlärningsmetod, suggestopedi. Metoden används huvudsakligen vid inlärning av främmande språk och för vuxna men kan även tillämpas i andra ämnen och för barn. Superlearning, Accelerated Learning eller Suggestive Accelerative Learning and Teaching är olika namn för den här metoden, beroende på var i världen den används. Att beskriva inlärningsmetoden här, skulle ta för mycket utrymme. Mycket kort kan dock sägas att undervisningen bygger på att så många sinnen som möjligt aktiveras och att musik, suggestioner och fantasi har stor betydelse.

Veronica Sherborne, lektor i specialundervisning i Bristol, England, har beskrivit olika program för att bygga upp små barns kroppsmedvetenhet, rörelseglädje, tillit och kommunikation. Hennes forskning är i sin tur mycket influerad av ”Labangymnastiken”, skapad av koreografen och rörelsepedagogen Rudolf Laban, som under 30-talet var verksam i Berlin och senare under många år i England. ”Genom att öka elevernas kroppsmedvetande ökar man även deras inre säkerhet” var hans budskap. Rörelseövningar av olika slag hittade jag i boken ”Självtillit, kommunikation, rörelseglädje genom Sherborne-övningar” av Cia Klinta.

Christer Gudmundssons tankar i boken *Lär med musik* sammanfattade mycket av det jag sökte och var mycket inspirerande läsning. Han skriver bland annat:

– ”Musik, rytm, sång och rörelser stödjer inlärningen. Genom drama och rollspel skapas distans till ämnet. Du lär dig utan att vara medveten om det.”
– ”Man lär med roliga övningar, utan att tänka på avsikten med dem.”
–”En positiv suggestion är att göra rummet trivsamt. Blommor, glada planscher, inbjudande möblering, musik som fyller rummet, skön belysning för omväxling.”
–”Det är viktigt att använda övningar där båda hjärnhalvorna stimuleras.”
–”Det är onaturligt att sitta stilla länge. Hjärnan vill ha omväxling – den vill ha roligt. Många undersökningar visar att om barn och även vuxna rör på sig, så lär de sig också mycket bättre.”

Lär med musik – i praktiken!

Inspirerad av dessa olika tankar kring inlärning, började min vision att ta form. Min rektor gav mig fria händer att utforma planeringen och stöttade mina idéer. Vårt arbetsrum möblerades med enkla bord och stolar, ett antal mjuka småmattor och ett piano, smålampor, färgglada gardiner och trevliga tavlor. På väggar och hyllor fanns material för läs-och skrivträning i form av spel och självrättande läromedel.

Vi inledde varje arbetspass med levande ljus och skön musik för avslappning. Barnen tränade att ge och få massage och vi gjorde rörelseövningar för att öka balans, kroppsmedvetande och tillit. Efter den inledande avslappningen och en del rörelseövningar var barnen mycket motiverade att börja arbeta.

Kort sagt – vi använde oss av **avslappning, massage, musik, rytm, rörelseövningar, sång, dans, drama, ramsor, poesi** och **fantasi** för att göra läs- och skrivträningen lustfylld och meningsfull. Vi utgick från sångtexter, som jag valt ut, oftast sådana som barnen inte kände till tidigare. Vi sjöng, använde oss av rytmer, rimord, fraser, samtalade om texten och arbetade med den på olika sätt.

Jag valde ut vistexter med många adjektiv, substantiv eller verb, många ng-ljud eller andra svårstavade ord. Vi hade samtal om upphovsmannen, innehållet, känslan, syftet med visan. Vi läste tillsammans och sjöng texten flera gånger, ibland med rörelser till. Barnen fick leta rimord, motsatsord, adjektiv eller annat. De fick skriva svar på ev frågor om texten, berätta om författaren/kompositören, skriva en fortsättning på sången, illustrera. När de var klara med uppgifterna fanns det mängder av material att arbeta med vid borden eller på småmattor på golvet.

Mina elevgrupper bestod av 6-8 barn ur åk 2-3 och med särskilda behov av läs-och skrivträning. Vi träffades en eller två gånger per vecka, 60-80 minuter varje gång. Den utvärdering som senare gjordes, visade att både barn och föräldrar var mycket nöjda med dessa arbetspass. Den ”mysiga” miljön, sångerna och avslappningen var det som barnen uppskattade mest. Hur läs-och skrivutvecklingen framskred är svårt att säga, men vi hade i alla fall väldigt trevligt tillsammans och alla var nöjda.

Projektet upphörde efter fyra terminer på grund av ekonomiska nerdragningar.

Exempel på sånger och texter jag valde att arbeta med

– Lennart Hellsing Våra Visor, Härén-Hellsing. (Där finns härliga rim och ramsor för sång, läsning, drama, rimlekar och stavningsövningar.)
– Evert Taube med faktatext om kompositören (Pappa kom hem, Änglamark m.fl.)
– Robert Brobergs festliga texter och sånger (sök på internet) – Gamla rim och ramsor (gör egna melodier)
Visor om årstider, händelser, känslor etc.
– Mina egna sånger/texter ur Hej på dej skolan m.fl.

Litteraturlista

G.Lozanov: Suggestologi och suggestopedi (Stiftelsen Pedagogisk Utveckling -83)
John M Steinberg: Den nya inlärningen (Ekelunds förlag -98)

Cia Clinta: Självtillit, kommunikation, rörelseglädje genom Sherborneövningar
Christer Gudmundsson: Lär med musik (Brain Books -92) (Ekelunds förlag -98)

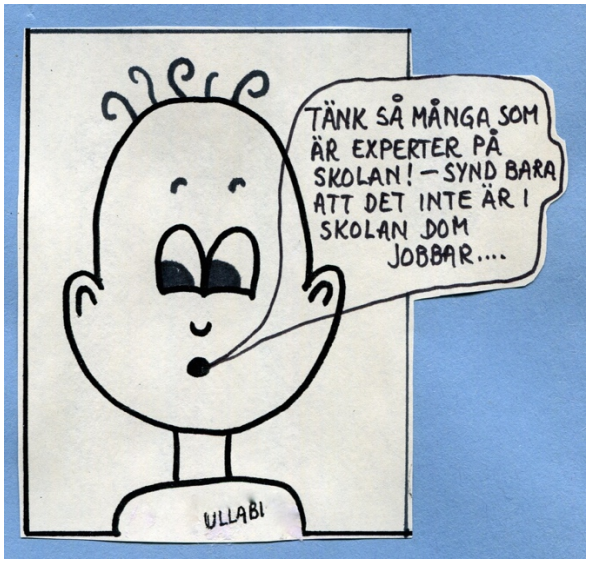

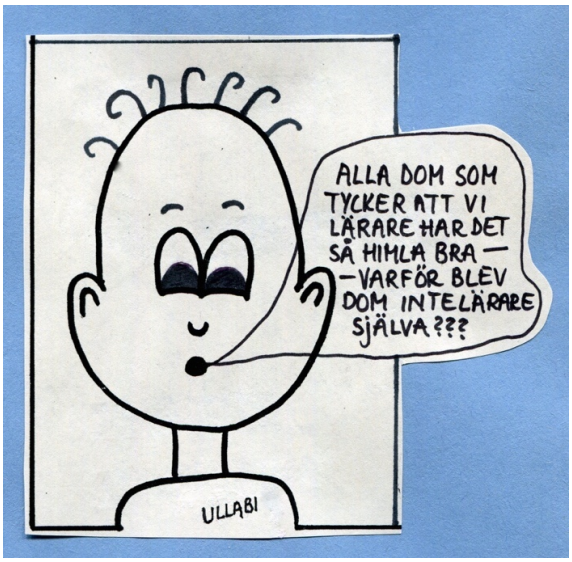

Vilket roligt yrke jag valde en gång i tiden! I 43 år var jag lågstadielärare med musiken som hobby. De sista åren arbetade jag som speciallärare efter att jag drabbats av hörselnedsättning och hade svårt med stora elevgrupper i klass. Men barnkörer gick bra, både i skolan och på fritiden. Det var mina höjdpunkter att få träffa alla positiva och sångglada barn, många hundra genom åren! Barnen inspirerade mig till läromedelsskapande och till alla visor som togs om hand av Gehrmans och Wessmans förlag. Jag skriver fortfarande enkla små visor, men numera kan jag inte leda körer eller sjunga själv efter att ha fått problem med stämbanden.

Hoppas du uppskattar några av de tips jag delar med mig av här. Det kommer ständigt nya små barn som upplever skolan och livet på olika sätt, men som vi efter bästa förmåga ska hjälpa och stödja. Mycket av det jag sparat här är tidlöst och användbart fortfarande inbillar jag mig. Plocka det du gillar och kopiera om det går.
Med bästa hälsningar! Birgitta (Lärare 1963-2006)

Du får gärna höra av dig! Min adress är 41backstrom@gmail.com

Lite blandat… Min hemsida: www.barnvisor.dinstudio.se

Böcker från Gehrmans

Häften från Wessmans

